

AVMAAL AR RUSUUL

TULUUV YASUUV LE.S SAMA

1 Fi_l kitaab al awwal, yaa Taawufiilus, katabta van kullu_l ibtada Yasuuv yasawwiihu wa yavallim beehu, ²lighaayat al yoom al axadoohu le_s sama. Wa gubbaal maa axadoohu le_s sama, hu amar be_r RuuH al Gudu ar rusul al huwa ixtaarum. ³Wa bavD tavbu, hu warra nafsu leehum wa adda leehum *beiyinaat katiira al warraahum huwa Hai. Wa hu kaan bibeyyin nafsu leehum muddat arbaviin yoom, wa bikallimum van Haajaat malakuut Allaah. ⁴Wa wakit maa hu kaan yajtamiv mavaahum, adda leehum al amr da, "Maa tamrugu min Uurushaliim, laakin tistannu wavad al Abu as simivtuuhu minni. ⁵Vashaan YuuHanna vammad be_l mooya, wa laakin intu bititvammadu be_r RuuH bavd aiyaam galiila."

⁶Valashaan kida, lamman itlammu sawa, sa'aloohu wa gaalu, "Yaa Rabb, fi_l wakit da, inta bitrajjiv al mamlaka le Israa'iil?" ⁷Hu gaal leehum, "Maa muhimm leekum vashaan tavrifu_z zaman wa_l wakit al Abu sabbatu be sulTat nafsu. ⁸Laakin intu bitagbalu guwwa lamma_r RuuH al Gudu biji valeekum. Wa bitkuunu shaahidiin leiya fi Uurushaliim wa fi kullu_l Yahuudiyya wa_s Saamira lighaayat aaxir ad dunya." ⁹Wa bavD maa gaal kida, itrafav le foog wa wakit hum gaavidiin yashuufu, saHaaba axadatu min vuyuunum. ¹⁰Wa wakit maa hum kaanu bivaayinu le_s sama wa hu maashi

*beiyina, beiyinaat: al Haajaat walla_l vamaal al yawarri al Hagg.

AVMAAL 1:11

foog, shuuf! raajleen wagafu gariib minnahum laabsiin abyaD. ¹¹Wa gaalu, "Yaa rujaal aj Jaliil, maalkum waagfiin bitvaayinu le_s sama? Yasuuv da nafsu_l itrafav minnakum le_s sama, hu birjav zei maa shuftuuhu maashi le s sama."

IXTIYAAR MATIYYAAS BIDAAL YAHUUZA

¹²Bavd da, hum rajavu le Uurushaliim min aj jabal al ismu Jabal az Zeetuun, gariib min Uurushaliim, zei al masaafa az zool bimshi yoom as sabit. ¹³Wa lamma daxalu_l madiina, Talavu le_l ooDa_l fi foog, al kaanu bigvudu fiiha. Wa hum BuTrus wa YuuHanna wa Yavkuub wa Andaraawus wa Fiilubbus wa Tuuma wa BarTuulamaawus wa Matta wa Yavkuub walad Halfa wa Simvaan al Ghayuur wa Yahuuza walad Yavkuub. ¹⁴Wa deel kulluhum kaanu bistamirru fi_S Sala be fikr waaHid mava an niswaan wa Maryam umm Yasuuv wa mava axwaan.

¹⁵Wa fi_l aiyaam deelaak gaam BuTrus fi wasiT al axwaan. Wa_l vadad bitaavum kulluhum kaan miyya wa vishriin zool tagriiban. ¹⁶Wa hu gaal leehum, "Yaa axwaan, kaan laazim yatimm al maktuub min zamaan be_r RuuH al Gudu be xashm Daawuud van Yahuuza al gaad an naas deel al masaku Yasuuv. ¹⁷Vashaan hu kaan waaHid minnana, wa kaan vindu sharika fi_l xidma di. ¹⁸Ar raajil da ishtara Hittat arD min ujrati xatiyyatu, wa hinaak wagav vala raasu wa jismu itshaggag min al wasiT wa baTanu kullu iddafag. ¹⁹Wa daak biga mavruuf vind kullu_n naas al gaavidiin fi Uurushaliim. Valashaan kida al maHall daak naadoohu be lughatum, "Hagal Dama", yavni Ziraavat ad Damm. ²⁰Vashaan maktuub fi Kitaab al Mazaamiir,

Xalli beetu yakuun xarbaan,
wa maa taxalli waaHid yaskun fiihu.

Wa,

Xalli taani yaaxud maHallu.

²¹Valashaan kida, muhimm leena naxtaar waaHid min ar rujaal al kaanu mavaana kullu_l wakit lammajr Rabb Yasuuv daxal wa marag fi wasiTna, ²²min mavmuudiyat YuuHanna le_l yoom al fiihu axadoohu minnana. Valashaan waaHid minnahum laazim bikuun shaahid mavaana be giyaamtu." ²³Wa gaddamu leehum itneen, Yuusuf al ismu Baarsaaba Yuustus, wa Matiyyaas. ²⁴Wa Sallu wa gaalu, "Yaa Rabb al bivrif guluub an naas kullu, warriina yaatu min al itneen deel al inta ixtaartu ²⁵valashaan yaaxud al makaan fi_l xidma di wa shughl ar risaala, al Yahuuza xallaaha wa masha le_l maHall

AVMAAL 2:17

bitaavu" ²⁶Wa fi_l wakit da, ramu_l gurva beenum wa wagavat al gurva vala Matiyyaas. Valashaan kida, Hasaboohu mava_l Hidaashar rasuul.

YOOM AL XAMSIIN

2 Wa lamma ja Yoom al Xamsiin, kulluhum kaanu sawa fi makaan waaHid. ²Wa Tawwaali, ja Soot min as sama zeI habuub shadiida, wa mala kullu_l beet al hum kaanu gaavidiin fiihu. ³Wa Zaharat leehum lisaanaat mungasima, zeI min naar, wa gavadat vala kullu waaHid minnahum. ⁴Wa kulluhum kaanu malyaaniin min ar RuuH al Gudus, wa badu yitkallamu be lughaat muxtalifa zeI maa addaahum ar RuuH al guwwa vashaan yitkallamu.

⁵Wa kaanu gaavidiin fi Uurushaliim rujaal bixaafu Allaah min al Yahuud min kullu balad ad dunya. ⁶Wa lamma simivu_S Soot da, naas kutaar idammu wa itHayyaru, vashaan kullu waaHid minnahum kaan bismavum yitkallamu be lughatu. ⁷W_istaghrabu wa itvajjabu wa gaalu, "Ar rujaal deel al bitkallamu, maa kulluhum naas aj Jaliil? ⁸Wa keef kullu waaHid minnana bismavum yitkallamu be_l lughata bitaavtu nafsu. ⁹NiHna naas Fartiyya wa naas Maadiyya wa naas Vilamiyya wa naas as saakniin fi_l Viraak wa fi_l Yahuudiyya wa fi Kabbaduukiyya wa fi Buntus wa fi Aasiya. ¹⁰Wa fi Firijiyya wa fi Banfiliyya wa fi MaSir wa agSaam Liibiyya al gariiba le Geerawaan wa Dyuuf min Ruumiya, Yahuud wa miSaddigiin diin al Yahuud. ¹¹Naas Kariit wa naas al Varab, binasmavum yitkallamu be lughaatna van al avmaal al kabiira bitaavat Allaah." ¹²Wa kulluhum kaanu bistaghrabu wa bitHayyaru wa yaguulu bavDahum mava bavD, "Mavnal kalaam da shinu?" ¹³Wa taanyiin kaanu biDHaku valeehum wa biguulu, "Ar rujaal deel sakraaniin."

BUTRUS YABASHSHIR AN NAAS

¹⁴Fi_l wakit da, BuTrus wagaf mava_l Hidaashar, wa rafav Sootu wa gaal leehum, "Yaa rujaal al Yahuud, wa_l gaavidiin fi Uurushaliim kullukum, asmavu kalaami, wa xalliini awarri leekum mavna_l kalaam da. ¹⁵Vashaan an naas deel maa sakraaniin zeI maa intu taftakiru. Hassav as saava tisva fi_S SabaaH bass! ¹⁶Laakin da huwa_l gaal an nabi Yuu'iil,

¹⁷Allaah biguul, fi_l aiyaam al axiira,
ana bakubb RuuHi vala kullu n naas.
Wa awlaadkum wa banaatkum bitnabbu,
wa shabaabkum bishuufu ru'ya, wa shuyuuxkum *biyaHlamu.

*Hilim, yaHlam: yashuuf fi_n noom.

AVMAAL 2:18

¹⁸Wa fi_l aiyaaam deelaak ana bakubb RuuHi vala xaddaamiini,
rujaal wa niswaan, wa hum bitnabbu.

¹⁹Wa ana bawarri vajaayib fi_s sama foog
wa valaamaat vala_l arD tiHit,
damm wa naar wa duxaan.

²⁰Ash shamish bititghayyar le_D Dulumma,
wa_l gamar bibga zeidamm
gubbaal maa biji yoom ar Rabb,
al yoom al kabiir wa_l mavruuf.

²¹Wa kullu waaHid al binaadi b ism ar Rabb bikuun muxallaS.

²²Yaa rujaal Israa'iil, asmavu_l kilmaat di: Yasuuv an NaaSiri, huwa raajil,
magbuul vind Allaah. Wa beehu Allaah vamaal guwmaat wa vajaayib wa valaamaat
beenkum zeidamm intubitavrifu. ²³Yasuuv da kaan muSallam leekum be tartiib Allaah
as saabit wa mavriftu min gubbaal. Wa intubitavrifu Salabtuuhu wa kataltuuhu be iideen an
naas al baTTaaliin. ²⁴Laakin Allaah

gawwamu min been al meyyitiin wa fakka leehu awjaav al moot, valashaan maa
kaan mumkin le_l moot 'an yamsiku. ²⁵Vashaan Daawuud gaal be xusuusu,

Kunta bashuuf ar Rabb giddaami daaiman,
wa valashaan huwa vala yamiini, ana maa batHarrak.

²⁶Valashaan kida, galbi farHaan wa lisaani mabsuuT.
Wa jismi kamaan biviish vala_r *rajaa.

²⁷Valashaan inta maa bitxalli nafsi fi_l Haawiya,
walla taxalli Guddusak yarjav le_t turaab.

²⁸Inta warreetni sikak al Hayaat,
wa bitamlaani faraH mavaak.

²⁹Yaa axwaan, xalliini aguul leekum be sulTa van abuuna l kabiir Daawuud. Hu
maat, wa dafanoohu. Wa gabru fih hina lighaayat al yoom da. ³⁰Laakin hu kaan nabi,
wa virif Allaah gaal leehu be Halaf 'innu bixuTT vala kursiihu waaHid min awlaadu.

³¹Daawuud shaaf al maashi yasawwiihu Allaah, wa valashaan kida, hu itkallam van
giyaamat al MasiiH 'innu maa xallaahu fi_l Haawiya, wa jismu maa rajav le_f turaab.

³²Wa Allaah gawwam Yasuuv da, wa niHna kulluna shaahidiin be_l hagiiga di.

³³Valashaan kida, hu kaan marfuuv be yamiin Allaah, wa axad min al Abu ar RuuH al
Gudus al wavad beehu, wa kabba da, al hassav bitshuufuuhu wa bitasmavuuhu.

*rajaa: lamma yistanna be faraH wa be iimaan; yashuuf giddaam be iimaan.

AVMAAL 3:8

³⁴Vashaan Daawuud maa Talav foog le_s sama, wa laakin huwa nafsu gaal,

Ar Rabb gaal le Rabbi, Agvud van yamiini,

³⁵Hatta avmil vudwaanak bambar le rijleek.

³⁶Valashaan kida, xalli kullu ahl beet Israa'iil yavrif be_l Hagg 'an Allaah vamaal Yasuuv da, al intu Salabtuuhu, Rabb wa MasiiH."

³⁷Wa lamman an naas simivu da, itHayyaru fi guluubum katiir xalaaS, wa gaalu le BuTrus wa le_r rusul at taanyiin, "Binavmil shinu, yaa axwaan?" ³⁸Wa BuTrus gaal leehum, "Tuubu wa itvammadu kullu waaHid minnakum b_ism Yasuuv al MasiiH le ghufraan xaTaayaakum, wa bitaaxudu hadiyyat ar RuuH al GuduS. ³⁹Vashaan leekum al wavad, wa le awlaadkum wa le kullu_n naas al baviidiin, le kulluhum al binaadiihum ar Rabb Ilaahna." ⁴⁰Wa be kilmaat taanya katiira, BuTrus kaan bihazzirum wa bibashshirum wa gaal, "AxlaSu min naas az zaman da al baTTaaliin." ⁴¹Wa_l giblu kalaamu itvammadu, wa itlammu valeehum fi_l yoom daak talaatat alaaf nafar tagriiban. ⁴²Wa kaanu bistamirru fi tavliim ar rusul wa sh sharika wa kasr al veesh wa_S Sala.

⁴³Wa_l xoof wagav vala kullu nafs, wa_r rusul vamaal vajaayib wa valaamaat katiira. ⁴⁴Wa kullu_l mi'aamiin kaanu sawa, wa kaanu vindahum kull al Haajaat bitaavatum fi maHall waaHid. ⁴⁵Wa kaanu bibiivu Haajaatum wa budaavatum wa bigsimuuhum been kulluhum, le aiyi waaHid zeii maa hu kaan muHtaaj. ⁴⁶Wa kullu yoom kaanu bistamirru yitlammu fi_l heekal Wa bikassiru_l veesh fi_l buyuut, wa biyaaklu mava bavD be faraH wa guluub muxliSiin. ⁴⁷Wa kaanu yaHmadu Allaah wa yalgu nivma giddaam kullu_n naas. Wa_r Rabb jamav le_l kaniisa kullu yoom al kaanu bixlaSu.

BUTRUS YASHFI AR RAAJIL AL AVRAJ

3 Wa BuTrus wa YuuHanna kaanu yaTlavu le_l heekal le Sala as saava talaata bavD aD Duhr. ²Wa naas kaanu yashiilu raajil avraj min baTun ummu. Wa kullu yoom kaanu bixuTTuuhu vind baab al heekal al ismu_j Jamiil, valashaan yas'al Sadaga min ad daaxliin al heekal. ³Wa lamma shaaf BuTrus wa YuuHanna daayriin yadxulu_l heekal, hu Talab minnahum sadaga. ⁴Wa BuTrus wa YuuHanna vaayanu leehu, wa BuTrus gaal leehu, "Vaayin leena." ⁵Wa_r raajil xaTT baalu leehum wa iftakar biyaaxud minnahum Haaja. ⁶Wa BuTrus gaal, "Maa vindi fiDDa walla dahab, laakin al vindi baddiihu leek. B_ism Yasuuv an NaaSiri, guum w_amshi." ⁷Wa masaku be iidu_l yamiin, wa rafavu. Wa Tawwaali rijleehu wa kavbeenu itshaddadu. ⁸Wa hu naTTa wa

gaam wa bada yamshi, wa daxal mavaahum le_l heekal, wa huwa yamshi wa yanuTT wa yaHmad Allaah. ⁹Wa kullu_ln naas shaafuuhu wa hu maashi wa yaHmad Allaah. ¹⁰Wa virfooahu zaat ar raajil da al kaan bigvud fi_l Baab aj Jamiil bitaavat al heekal, wa biTlub as sadaga. Wa hum istaghrabu wa itvajibabu valashaan al Haaja_l HaSalat leehu.

¹¹Wakit hu kaan bimsik BuTrus wa YuuHanna, kullu_n naas jaru leehum le_l baraanda al isima baraandat Suleemaan, wa hum mustaghrabiin. ¹²Wa lamma BuTrus shaaf da, gaal le_n naas, "Yaa rujaal Israa'iil, maalkum tistaghrabu min da? Wa le shinu tavaayinu leena zeii niHna vamaalna_r raajil da yamshi be guwwatna walla vashaan niHna giddiisiin? ¹³Vashaan Allaah bitaav Ibraahiim wa Is-Haag wa Yavkuub, Allaah abahaatna majjad Ibnu Yasuuv. Intu Sallamtuuhu wa nakartuuhu giddaam BiilaaTus lamma hu kaan daayir yafikku. ¹⁴Wa laakin intu nakartu_l Gudduus al Baarr, wa Talabtu min BiilaaTus 'an yaddiikum raajil kaatil an naas. ¹⁵Wa

kataltu Ra'iis al Hayaat al gawwamu Allaah min been al meyyitiin. Wa niHna shaahidiin le daak. ¹⁶Wa_r raajil da biga shadiid be_l iimaan b_ism Yasuuv. Wa intu bitshuufuuhu wa bitavrifuuhu. Wa_l iimaan be Yasuuv addajr raajil da al vaafiya at taamma giddaam kullukum.

¹⁷Wa hassav, yaa axwaan, ana bavrif intu vamaltu da biduun fahm ze ru'uuskum sawwu kamaan. ¹⁸Wa kida Allaah vamal al huwa kallamna beehu min gubbaal be xashm kullu_l anbiya 'innu MasiiHu laazim yatvab. ¹⁹Valashaan kida, tuubu w_arjavu le Allaah, fishaan Allaah yashiil xaTaayaakum minnakum, wa valashaan wakit ar raaHa biji min giddaam ar Rabb. ²⁰Wa hu yarassil al MasiiH Yasuuv al muvayyan leekum min gubbaal. ²¹Wa hu laazim yistanna fi_s sama lighaayat al wakit biji, lamma Allaah yarajjiv kullu shi. Wa hu itkallam van da be xashm kullu anbiyaahu min zamaan. ²²Vashaan Muusa gaal, Allaah Rabbkum bigawwim leekum min axwaankum nabi mitli. Laazim tasmavu leehu fi kullu_l bikallimkum beehu. ²³Wa kullu waaHid maa yasmav le_n nabi daak, yaktuluuhu. ²⁴Wa kida kullu_l anbiya min Samuu'il wa_n naas al itkallamu bavDu, itnabbu be_l aiyaam di. ²⁵W_intu awlaad al anbiya wa awlaad al ittifaag. Wa Allaah adda' abahaatna al ittifaag da. Hu gaal le Ibraahiim, Be awlaadak kullu gabaayil al arD bikuunu mubaarakiin. ²⁶Vashaan Allaah bavD maa gawwam xaddaamu, rassalu leekum fi_l awwal, fishaan yabaarikum wa yarajjiv kullu waaHid minnakum min xaTaayaahu."

196

AVMAAL4:20

BUTRUS WA YUUHANNA GIDDAAM AL MAJLIS

4 Wa wakit maa BuTrus wa YuuHanna kaanu bitkallamu mava_n naas, garrabu leehum al gusus wa ra'iis al heekal wa_S Sadduugiyyiin.

²Hum kaanu zavlaaniin min ar rusul, valashaan kaanu bivallimu_n naas wa binaaduuhum fi Yasuuv be_l giyaama min been al meyyitiin. ³Wa gabaDoohum wa xaTToohum fi_s sijn le_l yoom at taani, valashaan biga al misa. ⁴Wa katiiriin min an naas as simivu_l kilma, aamanu, wa vadad ar rujaal biga xamsat alaaf tagriiban.

⁵Wa fi_l yoom at taani, ru'asaahum wa shuyuuxum wa muvallimiin al gaanuun itlammu fi Uurushaliim, ⁶mava Hannaan, ra'iis al gusus, wa Gayaafa wa YuuHanna wa_l Iskandar wa kullu_l kaanu min ahl beet ra'iis al gusus. ⁷Wa lamma jaaboohum wa xaTToohum fi_l wasiT, sa'aloohum, "Be aiya guwwa wa be aiyi ism vamaltu da?" ⁸Fi_l wakit da, BuTrus wa huwa kaan malyaan min ar RuuH al Gudus, gaal leehum, "Yaa ru'asaa an naas wa shuyuux Israa'iil, ⁹in kaan fih su'aal al leela be sabab al vamal al kwayiis al vamalna le_r raajil al avraj da be shinu hu biga kwayiis, ¹⁰xalli da yakuun mavruuf le kullukum wa kullu naas Israa'iil. B_ism Yasuuv al MasiiH an NaaSiri, al intu Salabtuuhu, laakin Allaah gawwamu min been al meyyitiin, beehu ar raajil da waagif giddaamkum be vaafiya tamaam. ¹¹Da huwa_l Hajar al intu abeetuuhu, yaa bannaa'iin, al biga raas ar rukn. ¹²Wa maa fih xalaaS be aiyi waaHid taani. Vashaan fi kullu_d dunya Allaah maa adda le_n naas isim taani al beehu laazim nalga al xalaaS.

¹³Wa lamma shaafu *shujaavat BuTrus wa YuuHanna, wa ligoohum rujaal maa mitvallamiin wa ze aiyi zool taani, hum itvajjabu. Wa virfoohum kaanu mava Yasuuv. ¹⁴Laakin maa daam shaafu_z zool al biga kwayiis waagif mavaahum, maa gidru yaguulu aiyi shi. ¹⁵Valashaan kida amaroohum yamrugu min al majlis, wa

itkallamu be sirr mava bavD. ¹⁶Wa gaalu, "Binavmil shinu be_r raajleen deel? Kullu_l gaavidiin fi Uurushaliim biyavrifu hum vamaalu valaama mavruufa, wa maa binagdar nankira. ¹⁷Wa laakin vashaan maa yitfartak ziyaada been an naas, xalluuna **nahaddidum maa yitkallamu mava aiyi waaHid min an naas bavd da, be_l isim da." ¹⁸Bavdeen naadoohum wa amaroohum maa yitkallamu abadan b_ism Yasuuv walla yavallimu beehu. ¹⁹Wa BuTrus wa YuuHanna raddu wa gaalu leehum, "AHkumu intu, (?)da huwa_l Hagg giddaam Allaah 'an nasmav leekum aktar min Allaah? ²⁰Vashaan maa nagdar nabaTTil kalaamna van ash shuufnaahu wa

*shujaava: al guwwa vashaan yavmil shi Hatta wa hu xaayif.

**haddad, yahaddid: yaguul biyavmil ash sharr le zool.

AVMAAL 4:21

simivnaahu." ²¹Wa bavd maa haddadoohum ziyaada, fakkoohum. Wa hum maa gidru yalgu keef yavmilu leehum Haaja baTTaala be sabab an naas. Valashaan kullu_n naas kaanu bimajjidu Allaah vala_l HaSal. ²²Vashaan ar raajil al biga kwaiyis be sabab al valaama di, kaan vumru aktar min arbaviin sana.

SALAAAT AL MI'AAMINIIN

²³Wa lamma fakkoohum, BuTrus wa YuuHanna mashu le_n naas bituuvum wa xabbaroohum be kullu_l gaalu leehum al gusus al kubaar wa_sh shuyuux. ²⁴Wa lamma simivu da, rafavu aSwaatum le Allaah be Soot waaHid wa gaalu, "Yaa Saiyid, inta al vamaal_s sama wa_l arD wa_l baHar wa kullu_l fiiha. ²⁵Wa inta al gulta be_r RuuH al Gudus be xashm abuuna Daawuud waladak,

Le shinu al umam zivilu,
wa_n naas fakkaru be_l maa leehu faaida?
²⁶Muluuk al arD gaamu,
wa_r ru'asaa itlammu sawa
Didd ar Rabb wa Didd MasiiHu.

²⁷Be_l Hagg Hiiruudus wa BiilaaTus al Bunti itlammu mava al umam wa naas Israa'iil fi_l madiina di, Didd xaddaamak al gudduus Yasuuv al inta masaHtu, ²⁸vashaan yavmilu kull al gudratak wa iradatak jahhazu min gubbaal valashaan yaHSal. ²⁹Wa hassav, yaa Rabb, shuuf *tahdiidum w_addi xaddaamiinak 'an yitkallamu be kiimatak be shujaava katiira. ³⁰Midd iidak vashaan tasabbib ash shifa wa_l valaamaat wa_l vajaavib b_ism Ibnak al gudduus Yasuuv." ³¹Wa lamma Sallu, al maHall al hum kaanu bitlammu fiihu ithazza. Wa kulluhum itmalu min ar RuuH al Gudus. Wa kaanu biyitkallamu be kalaam Allaah be shujaava.

³²Wa kullu_l mi'aaminiin kaanu vindahum galb waaHid wa fikr waaHid. Wa laa waaHid gaal Haaja min amwaalu kaanat leehu bass, laakin kaanu vindahum kullu shi mava bavD. ³³Wa_r rusul kaanu be guwwa vaZiima bish-hadu be giyaamat ar Rabb Yasuuv, wa nivma vaZiima kaanat vala kulluhum. ³⁴Wa waaHid fiihum maa kaan muHtaaj, vashaan kullu_l kaanu vindahum ziraava walla buyuut kaanu bibiiuuha wa bijjiibu_l guruush min al Haajaat al baavooha, ³⁵wa yaxuTTuuha fi rijleen ar rusul. Wa hum gasamu le kullu waaHid ze'i maa kaan muHtaaj. ³⁶Wa Yuusif kaan Laawi min Gubrus. Wajr rusul sammooHu Barnaaba, yavni Ibn ash Shujaava. ³⁷Wa kaan vindu ziraava. Wa baavaaha wa jaab al guruush wa xaTTaahu fi rijleen ar rusul.

*tahdiid: kalaam biguul biyavmil ash sharr le zool.

HANAANIYYA WA SAFFIIRA

5

Wa raajil ismu Hanaaniyya wa maratu Saffiira baavu juz min amwaaalum. ²Wa hu axad juz min at taman le nafsu, wa maratu virfat daak. Laakin hu jaab al baagi, wa xaTTaahu fi rijleen ar rusul. ³Wa BuTrus gaal, "Yaa Hanaaniyya, le shinu ash SheeTaan mala galbak Hatta takaDDib vala_r RuuH al Gudus, wa taaxud juz min taman az ziraava le nafsak? ⁴Gubbaal maa bivta, maa kaan Haggatak? Wa bavd maa bivta, al guruush maa kaanat Haggatak? Maalak fakkarta fi galbak tasawwi Haaja ze di? Inta maa kaDDabta vala_n naas laakin vala Allaah." ⁵Wa wakit Hanaaniyya simiv al kalaam da, wagav wa maat. Wa xoof vaZiim wagav vala kullu_s simivu be daak. ⁶Wa_sh shabaab gaamu wa laffu jismu wa shaalooHu barra wa dafanoohu.

⁷Wa bavd da be talaata saavaat tagriiban, maratu daxalat, wa hiya maa kaanat bitavrif al HaSal. ⁸Wa BuTrus gaal leeha, "Guuli leiya, inti wa raajlik bivtu_z ziraava be_t taman da?" Hiya gaalat, "Aiwa, be_t taman da." ⁹Wa BuTrus gaal leeha, "Maalkum? Keef ittafagtu vala tajribat RuuH ar Rabb? Shuufi! Ar rujaal ad dafanu raajlik vala_l baab, wa hum bishiiluuki barra." ¹⁰Wa Tawwaali wagavat fi rijleehu wa maatat. Wa wakit ash shabaab daxalu, ligooha meyyita, wa shaalooHa barra wa dafanooha jamb raajila. ¹¹Wa xoof vaZiim wagav vala kullu_l kaniisa wa vala kullu_s simivu be daak.

¹²Wa_r rusul vamalu valaamaat wa vajaayib katiira been an naas. Wa kulluhum kaanu be nafs waaHda fi baraandat Suleemaan. ¹³Wa maa fih waaHid min at taanyiin vindu shujaava Hatta yooSal beehum. Laakin an naas kaanu biHtarimuuhum. ¹⁴Laakin al mi'aamiiniin kaanu bitlammu le r Rabb aktar wa aktar, vadam kabiir min ar rujaal wa_n niswaan. ¹⁵Wa_n naas kaanu bijiibu_l vaiyaaniin le_s sikak, wa bixuTTuuhum vala vanaagriib wa buruush, valashaan iza mumkin Dull BuTrus yagav vala bavD minnahum. ¹⁶Wa vadam kabiir min an naas ijTamavu fi Uurushaliim min kull al bilaad aj jambu, wa hum yashiilu_l vaiyaaniin wa_n naas at tavbaaniin vashaan fiihum ash sheyaaTiin. Wa kulluhum kaanu bilgu_l vaafiya.

TARAD WA GADIYYAT AR RUSUL

¹⁷Wa gaamu ra'iis al gusus wa kullu_l mavaahu, wa hum al Hizb as Sadduugiyyiin, wa itmalu min al Hasad. ¹⁸Wa gabaDu vala_r rusul, wa xaTToohum fi s sijn al bikuun le kullu n naas. ¹⁹Laakin malaak ar Rabb fataH abwaab as sijn fi_l leel, wa marragum, wa gaal leehum, ²⁰Amshu, wa agiifu

fi_l heekal, wa kallimu_n naas be kullu kilmaat al Hayaat di." ²¹Wa lamma simivu da, daxalu_l heekal fi_S SabaaH badri wa ibtadu yavallimu.

Wa lamma ra'iis al gusus wa_l mavaahu jo, jamavu_l majlis wa kullu shuyuux Israa'iil. Wa rassalu le_s sijin vashaan yajiibu_r rusul. ²²Wa laakin lamma aD Dubbaat jo, maa ligoohum fi_s sijin. Wa valashaan kida, rajavu wa xabbaru. ²³Wa gaalu, "Ligiina_s sijin magfuul shadiid wa_l haarisiin waagfiin giddaam al abwaab, wa laakin lamma fataHnaaha, maa ligiina waaHid juwwa." ²⁴Wa wakit ra'iis al heekal wa_l gusus al kubaar simivu_l kalaam da, kaanu bitHayyaru van al biyaHSal bavd da. ²⁵Fi_l wakit daak, waaHid ja wa xabbarum wa gaal, "Shuufu! Ar rujaal al intu xaTTeetuuhum fi_s sijin, hum waagfiin fi_l heekal yavallimu_n naas." ²⁶Valashaan kida, ar ra'iis marag mava ad dubbaat wa jaab ar rusul biduun shidda, vashaan kaanu bixaafu min an naas yimkin yaDrubuuhum be Hujaar.

²⁷Wa lamma jaaboohum, waggafuuhum giddaam al majlis wa ra'iis al gusus sa'alum. ²⁸Wa gaal, "Addeenaakum amr maa tavallimu be_l ism da. Laakin shuufu, intu maleetu Uurushaliim be tavliimkum, wa vaawziin taxuTTu valeena damm al insaan da." ²⁹Wa BuTrus wa_r rusul at taanyiin raddu wa gaalu leehum, "NiHna laazim nasmav Allaah aktar min an naas. ³⁰Allaah abahaatna gawwam Yasuuv min been al meyyitiin, al intu kataltuuhu lamma vallagtuuhu vala_l xashab. ³¹Wa Allaah rafavu be yamiinu yakuun Ra'iis wa MuxalliS, vashaan yaddi le Israa'iil at tooba wa ghufraan al xaTaaya. ³²Wa niHna shaahidiin leehu be_l Haajaat di, wa niHna wa_r RuuH al Gudus al addaahu Allaah le_l *biTiivuuhu."

³³Wa lamma simivu da, zivilu shadiid, wa daaru yaktuluuhum. ³⁴Laakin kaan fih raajil Farriisi, ismu Ghamaalaa'iil. Wa huwa muvallim le_l gaanuun, wa muHtaram giddaam kullu_n naas. Wa gaam wa amarum yaaxdu_r rujaal barra le wakit galiil. ³⁵Fi_l wakit da gaal leehum, "Yaa rujaal Israa'iil, xallu baalkum be_l intu daayiriin tavmilu be_r rujaal deel. ³⁶Vashaan gubbaal al aiyaam di, gaam Tuudaas, al gaal van nafsu, hu kabiir. Wa bavD min ar rujaal itlammu leehu urbuvmiyya tagriiban. Laakin hu kaan makTuul, wa kullu_l mashu waraahu itfartaku, wa kullu bigu kalaam faaDi. ³⁷Wa bavd da gaam Yahuuza, aj Jaliili, fi aiyaam kitaabat al uSuum, wa jarra bavD an naas waraahu. Hu kamaan kaan makTuul wa kullu_l mashu waraahu itsHattatu. ³⁸Wa hassav, baguul leekum, kuunu baviid min ar rujaal deel wa xalluuhum! Vashaan iza kaan al fikr da walla_l vamaal da min an naas, hu bibga wa laa

*taav, yatiiv: yavmil ze'i maa yaguulu leehu.

AVMAAL 6:13

Haaja. ³⁹Wa iza hu min Allaah, maa bitagdaru tawaggifu_r rujaal deel, laakin bitHaaribu Allaah kamaan!"

⁴⁰Wa hum ittafagu mavaahu wa naadu_r rusul wa jaladoohum. Wa amarum maa yitkallamu be ism Yasuuv. Wa bavd da xalloohum yamshu. ⁴¹Wa valashaan kida, hum mashu min al majlis mabsuuTiin valashaan Hasaboohum mustaHiggiin 'an yakuunu maa muHtarmiin vashaan ismu. ⁴²Wa kaanu kullu yoom fi_l heekal wa fi_l buyuut, wa maa baTTalu abadan bivallimu wa bibashshiru be Yasuuv al MasiiH.

IXTIYAAR AS SABVA

6

Wa fi_l aiyaam deelaak lamman at talaamiiz zaadu, al Yahuud al bitkallamu_l lugha_l Griigiyya ishtaku vala_l Yahuud al waTani valashaan maa kaanu yitzakkaru araamilum fi_t *tavyiin kullu yoom.

²Valashaan kida, al iTnaashar rusul naadu kullu_t talaamiiz wa gaalu, "Maa munaasib leena naxalli kilmat Allaah wa naxdim fi_t Tarabeezaat. ³Kida, yaa axwaan, ixtaaru

sabva rujaal minnakum al mavruufiin, malyaaniin be_r RuuH wa_l Hikma, wa binaddiihum as sulTa vala_l Haajaat di. ⁴Wa laakin niHna nistamirr fi s Sala wa xidmat al kilma." ⁵Wa kullu_t talaamiiz kaanu mabsuuTiin min al kalaam da. Wa ixtaaruu Istifaanuus, raajil malyaan be_l iimaan wa_r RuuH al Godus, wa Fiilubbus wa Buruxuurus wa Niikaanuur wa Tiimoon wa Barmiinaas wa Nikulaawus as Saddag be_d diin al Yahuudi min Antaakiyya. ⁶Wa gaddamoohum le_r rusul, wa Sallu wa xaTTu valeehum al iideen.

⁷Wa kilmat Allaah kaanat takbar, wa nimrat at talaamiiz bigat katiira jiddan fi Uurushaliim. Wa nimra katiira min al gusus kaanu biTiivu_l iimaan.

GABD ISTIFAANUUS

⁸Wa Istifaanuus kaan malyaan nivma wa guwwa, wa kaan bisawwi vajaayib wa valaamaat kabiira been an naas. ⁹Wa gaamu juz min an naas al kaanu fi nuuv ad diin al Yahuudi al bisammuuhu Beet ar Rabb bitaav al Hurriin, wa_l Geeraniyyiin wa_l Iskandariyyiin wa_l min Kilikiyya wa Aasiya, wa hum kaanu yagaawimu Istifaanuus. ¹⁰Wa maa gidru yaguulu aiya shi Didd Hikmat Istifaanuus walla_r RuuH al kaan bitkallam beehu. ¹¹Wa hum addu hadiyya be_s sirr le rujaal vashaan yaguulu, "NiHna simivnaahu yitkallam be kalaam baTTaal Didd Muusa wa Didd Allaah." ¹²Wa Harraku_n naas wa_sh shuyuux wa muvalliimiin al gaanuun. Wa gaamu wa gabaDu valeehu, wa jaaboohu le_l majlis. ¹³Wa jaabu shaahidiin kiDib al biguulu,

*tavyiin: al akl al addoohu le_n naas kullu yoom.

Δ V M Δ Δ T 6·13

"Ar raajil da maa biwaggif abadan yitkallam kilmaat baTTaala Didd al maHall al magaddas da wa Didd al gaanuun. ¹⁴Vashaan simivnaahu yaguul Yasuuv an NaaSiri da bixarrib al maHall da wa bighayyir al vaadaat as Sallama leena Muusa." ¹⁵Wa kullu_l gaavidiin fi_l majlis vaayanu leehu, wa shaafu washshu kaan zeii washsh malaak.

ISTIFAANUUS GIDDAAM AL MAJLIS

7 Wa ra'iis al gusus gaal, "Kalaam al mushtakiin huwa_l Hagg?" ²Wa gaal, "Yaa axwaan wa abahaat, asmavu! Ilaah al majd Zahar le abuuna Ibraahiim, wa huwa fi Viraak gubbaal maa sakan fi Haaraan. ³Wa gaal leehu, Amrug min baladak wa min ahlak, w_amshi le_l balad al ana bawarriik. ⁴Wa kida, marag min balad al Kaldaaniyyiin wa sakan fi Haaraan. Wa min hinaak bavD moot abuuu, Allaah rassalu le_l balad di al intu hassav saakniin fiiha. ⁵Wa maa addaahu fiiha miiraat walla Hittat arD vashaan yaxuTT rijlu fooga. Laakin Allaah gaal be_l Hagg huwa yaddiihu leehu *mulk wa le awlaadu bavDu. Wa fi_l wakit daak Ibraahiim maa kaan vindu walad. ⁶Wa Allaah itkallam kida wa gaal, Awlaadak bikuunu zeii naas min balad taanya fi balad ghariiba, wa hinaak bikuunu vabiid wa biZlimuuhum urbuvmiyyat Sana. ⁷Wa ana baHkum vala_l umma al bitavmilum vabiid, yaguul ar Rabb. Wa bavd da, biyamrugu wa biyavbuduuni fi_l maHall da. ⁸Wa hu adda Ibraahiim ittifaag at Tahuur. Wa kida Ibraahiim walad Is-Haag, wa tahharu al yoom at taamin. Wa IS-Haag walad Yavkuub wa Yavkuub walad ru'asaa al abahaat al iTnaashar.

⁹Wa ru'asaa_l abahaat Hasadu Yuusif wa baavoohu le MaSir. Wa laakin Allaah kaan mavaahu, ¹⁰wa xallaSu min kullu atvaabu, w_addaahu nivma wa Hikma giddaam Firvoon malik MaSir. Wa Firvoon vamalu ra'iis vala MaSir wa vala kullu ahl beetu. ¹¹Bavdeen ja juuv fi kullu MaSir wa Kanvaan, wa tavb shadiid. Wa

abahaatna maa gidru yalgu akil. ¹²Wa lamma Yavkuub simiv fih dura fi MaSir, hu rassal abahaatna awwal marra. ¹³Wa fi_l marra_t taanya, Yuusif kallam axwaanu van nafsu huwa minu. Wa Yuusif warra ahlu le Firvoon. ¹⁴Wa bavd da Yuusif rassal wa naada Yavkuub abuuu wa kullu ahlu, xamsa wa sabviin zool vashaan yaju leehu. ¹⁵Wa Yavkuub nazal le MaSir wa maat hinaak, huwa wa abahaatna. ¹⁶Wa shaaloohum le SHakiim, wa dafanoohum fi_l gabur al Ibraahiim ishtaraahu be" taman fiDDa min awlaad Hamuur fi balad SHakiim.

*mulk: al maal bitaavu.

AVMAAL 7:38

¹⁷Wa lamma al wakit garrab vashaan Allaah yatimm kalaamu le Ibraahiim, vadam an naas kaan biziid, wa hum bigu katiiriin jiddan fi MaSir, ¹⁸lighaayat maa gaam malik taani al maa virif Yuusif. ¹⁹A1 malik da ghashsha jinsana, wa *Zalam abahaatna, Hatta ramu aTfaalum barra valashaan yamuutu. ²⁰Wa fi_l wakit daak, Muusa itwalad, wa kaan jamiil jiddan, wa HafaZoohu talaata shuhuur fi beet abuuu. ²¹Wa lamma xalloohu, bint Firvoon malik MaSir axadatu, wa rabbatu le nafsa ze walada. ²²Wa Muusa itvallam kullu Hikmat al MaSriyyiin, wa kaan vindu gudra fi kalaamu wa avmaalu.

²³Wa wakit vumr Muusa biga arbaviin sana, daxal fi galbu yazuur axwaanu bani Israa'iil. ²⁴Wa shaaf waaHid minnahum kaan maZluum, wa gaam saavadu wa **intagam le_l maZluum, wa Darab al MaSri. ²⁵Wa Muusa iftakar axwaanu biyafhamu 'an Allaah biddiihum al xalaaS be iidu. Laakin hum maa fihmu. ²⁶Wa fi_l yoom at taani ja leehum, wa hum yashaaklu bavDahum mava bavD. Wa jarrab yawarriiHum Tariig as salaam wa gaal, Yaa rujaal, intu axwaan, le shinu tashaaklu bavDakum mava bavD? ²⁷Laakin al kaan bishaakil jaaru lazza Muusa wa gaal, Minu sawweetak ra'iis wa gaaDi valeena? ²⁸Inta vaawiz taktulni mitil maa katalta_l MaSri umbaariH? ²⁹Wa Muusa harab be sabab al kalaam da, wa biga zool ghariib fi balad Madyaan. Wa hinaak walad waladeen.

³⁰Wa lamma tammata leehu arbaviin sana, malaak ar Rabb Zahar le Muusa fi xala Jabal Siina fi naar fi shajara. ³¹Wa lamma Muusa shaaf da, itvajjab min al manzar. Wa wakit maa hu garrab vashaan yavaayin fiiha, ja leehu Soot ar Rabb. ³²Ana Ilaah abahaatak, Ilaah Ibraahiim wa IS-Haag wa Yavkuub. Wa Muusa rajaf wa xaaf yavaayin. ³³Wa_r Rabb gaal leehu, Aglav jizamak min rijleek, vashaan al maHall al inta waagif foogu, di arD magaddasa. ³⁴Ana be_l Hagg shufta Zulm an naas bitaavi fi MaSir, wa simivta Soot as shakwa, wa nazalta vashaan axalliSum. Tavaal hassav. Ana barassilak le MaSir.

³⁵Da Muusa al hum kaanu nakaroonu lamma gaalu, Minu vamaalak ra'iis wa gaadi leena? Huwa_l insaan ar rassalu Allaah vashaan yakuun ra'iis wa muxalliS be musaavdat al malaak aZ Zahar leehu fi_sh shajara. ³⁶Huwa Tallavum min MaSir, wa vamaal vajaayib wa valaamaat fi balad MaSir, wa fi_l BaHar al Ahmar, wa fi_l xala muddat arbaviin sana. ³⁷Da Muusa al gaal le bani Israa'iil, Allaah bigawwim leekum nabi zeiya min axwaankum. ³⁸Wa da huwa al kaan mava al kaniisa fi_l xala, wa mava_l malaak al kallamu fi Jabal Siina, wa mava abahaatna. Wa axad kilmaat Haiya vashaan yaddiiha

*Zalam, yaZlim: yavmil shi maa vadiil. (Al kilmaat, "maZluum" wa "Zulm" hum min al kilma di kamaan).

**intagam, yantagim: yaddi jiza valashaan Haaja baTTaafa zool vamaal Diddu.

leena. ³⁹Laakin abahaatna abu yasmavuuhu wa rafaDoohu nafsu, wa ibtadu yafakkiru fi_l Haajaat al fi MaSir. ⁴⁰Wa gaalu le Haruun, Avmil leena aSnaam al bimshu giddaamna. Wa Muusa da aT Tallavna min balad MaSir, maa binavrif HaSal leehu shinu! ⁴¹Wa hum vamuvalu vijil fi_l aiyaam deelaak, wa gaddamu DabiiHa le_s Sanam, wa kaanu mabsuuTiin be avmaal iideenum. ⁴²Laakin Allaah dawwar minnahum wa xallaahum yavbudu nujuum as sama, ze i maa hu maktuub fi Kitaab al Anbiya,

(?)Intu gaddamtu leiya DabaayiH wa tagdimaat
arbaviin sana fi_l xala, yaa beet Israa'iil?
⁴³Laa, laakin shiltu xeemat Muulak,
wa najmat aS Sanam bitaavkum Ramfaan,
al aSnaam as sawweetuuha vashaan tavbuduuha.
Valashaan kida, barassilkum baviid le ghaadi balad Baabil.

⁴⁴Wa abahaatna kaanu vindahum xeemat ash shahaada fi_l xala. Wa ze i maa Allaah adda amr le Muusa, hu vamuvalu ze i al warraahu Allaah. ⁴⁵Wa bavDeen abahaatna lamma axadu_l xeema, jaabooaha mavaahum lamma daxalu_l arD mava Yashuuv. Wa axadu_l arD min al umam, wa Allaah Taradum giddaamum. Wa_l xeema istannat hinaak lighaayat aiyaam Daawuud, ⁴⁶al liga nivma giddaam Allaah, wa Talab izin vashaan yalga beet le Ilaah Yavkuub. ⁴⁷Laakin Suleemaan bana leehu beet. ⁴⁸Laakin Allaah al Vaali maa biskun fi heyaakil as sawwata_l iideen. Ze i maa yaguul an nabi,

⁴⁹As sama kursi leiya,
wa_l arD bam bar le rijleiya.
Nuuv al beet al bitabnu leiya bikuun shinu? yaguul ar Rabb,
wa maHall raaHati bikuun ween?
⁵⁰Iidi maa vamat al Haajaat di kullu?

⁵¹Yaa naas ru'uuskum gawwiyyiin wa guluubkum baTTaaliin wa idneekum maa bismavu kalaam al Hagg! Intu *bitgaawimu_r RuuH al Gudus daaiman. Ze i maa abahaatkum kaanu biyavmilu, intu kamaan bitavmilu. ⁵²Yaatu nabi min al anbiya, abahaatkum maa Taradoohu? Wa hum katalu_n naas al itnabbu min gubbaal be_l Baarr aj jaai. Wa hassav intu nakartuuhu wa kataltuuhu. ⁵³Intu_l axadtu_l gaanuum be iid al malaaika wa maa HafaZtuuhu."

*gaawam, yagaawim: yakuun vaDu, walla yavmil Haaja Diddu.

MOOT ISTIFAANUUS

⁵⁴Wa lamma simivu da, kaanu zavlaaniin katiir xalaaS, wa vaDDu be sinuunum valeehu. ⁵⁵Laakin Istifaanuus kaan malyaan be_r RuuH al Gudus, wa vaayan le_s sama, wa shaaf majd Allaah wa Yasuuv waagif van yamiin Allaah. ⁵⁶Wa gaal, "Shuufu, ana bashuuf as sama maftuuHa, wa Ibn al insaan waagif van yamiin Allaah." ⁵⁷Wa hum kooraku be Soot vaali, wa gafalu idneehum, wa hajamu valeehu be fikr waaHid. ⁵⁸Wa ramoohu barra min al madiina w_ibtadu yarmuuhu be Hujaar. Wa_sh shaahidiin xaTTu hiduumum fi rijleen shaabb ismu Shaawuul. ⁵⁹Wa wakit maa kaanu birmu Istifaanuus be Hujaar, hu kaan biSalli wa yaguul, "Yaa Rabb Yasuuv, agbal ruuHi." ⁶⁰Wa bavd da, wagav vala rukbateehu wa koorak be Soot

vaali, "Yaa Rabb, maa taxuTT al xaTiyya di le Hisaabum." Wa lamma gaal kida, hu naam.

FIILUBBUS FI_S SAAMIRA

8 Wa Shaawuul kaan radyaan be katalu.

Wa HaSal fi_l yoom daak tavb katiir vala_l kaniisa al fi Uurushaliim. Wa kulluhum illa_r rusul itsHattatu fi bilaad al Yahuudiyya wa_s Saamira. ²Wa rujaal bixaafu Allaah dafanu Istifaanuus, wa baku leehu bika shadiid. ³Wa laakin Shaawuul kaan bixassir al kaniisa, wa bidxul al biyuut, wa bijurr ar rujaal wa_n niswaan, wa bixuTTum fi_s sijin.

⁴Valashaan kida, hum al itsHattatu, kaanu bibashshiru be_l kilma fi kullu makaan al hum saafaru leehu. ⁵Wa Fiilubbus nazal le madiina min as Saamira, wa kaan bibashshirum be_l MasiiH. ⁶Wa_n naas al katiiriin kaanu bixallu baalum be galib waaHid le_l biguul Fiilubbus lamma simivoohu wa shaafu_l vajaayib al huwa vamala. ⁷Wa arwaaH najisa Talavu min naas kutaar, wa kooraku koorak shadiid. Wa katiir min al mafluujin wa_l vuru_l ligu_l vaafiya. ⁸Wa_n naas al fi_l madiina di bigu mabsuuTiin jiddan.

⁹Wa laakin kaan fih raajil fi_l madiina ismu Siimuun al kaan biyavmil vamal as siHr gubbaal da, wa naas as Saamira istaghrabu minnu. Wa hu gaal 'innu zool kabiir. ¹⁰Wa kullu_n naas min as Saghaiyir le_l kabiir xallu baalum leehu, wa kaanu biguulu, "Ar raajil da, hu guwwat Allaah al musamma_l Vaziima." ¹¹Wa kaanu yaxuTTu baalum leehu vashaanu kaan yavajjibum be siHru min zaman Tawiil. ¹²Wa laakin lamma Saddagu Fiilubbus, wa huwa bibashshirum be malakuut Allaah wa b_ism Yasuuv al MasiiH, hum itvammadu, rujaal wa niswaan. ¹³Wa Siimuun nafsu aaman. Wa bavd maa itvammad, kaan bistamirr mava Fiilubbus daaiman. Wa istaghrab lamma shaaf al valaamaat al kabiira wa_l vajaayib.

AVMAAL 8:14

¹⁴Wa wakit maa ar rusul al fi Uurushaliim simivu naas as Saamira giblat kilmat Allaah, hum rassalu leehum BuTrus wa YuuHanna. ¹⁵Wa hum nazalu wa Sallu fishaanum valashaan yagbalu_r RuuH al Godus. ¹⁶Valashaan ar RuuH al Godus lissav maa ja vala waaHid minnahum. Hum kaanu itvammadu bass b_ism ar Rabb Yasuuv. ¹⁷Wa bavd da, BuTrus wa YuuHanna xaTTu iideenum valeehum, wa hum giblu_r RuuH al Godus. ¹⁸Wa wakit maa Siimuun shaaf 'an ar RuuH ja leehum lammajr rusul xaTTu iideenum valeehum, hu gaddam leehum guruush. ¹⁹Wa gaal, "Addiini ana kamaan as sulTa di, vashaan kullu waaHid al baxuTT iideiya valeehu bigbal ar RuuH al Godus." ²⁰Wa BuTrus gaal leehu, "Xalli guruushak taxsar mavaak, valashaanak iftakarta tagdar tashtari hadiyyat Allaah be guruush. ²¹Inta maa vindak gism walla juz fi_l Haaja di, valashaan galbak maa SaHiiH gidzaam Allaah. ²²Valashaan kida, tuub min xaTiyyatak di, wa Salli lejr Rabb. Yimkin hu bighfir leek fikr galbak. ²³Vashaan ana bashuufak vindak galb murr, wa marbuuT be_l xaTiyya." ²⁴Wa raDDa Siimuun wa gaal, "Sallu intu le_r Rabb fishaanni, valashaan maa biyaHSal leiya aiya shi ze maa gulta leiya."

²⁵Bavdeen lamma addu_sh shahaada le kilmat ar Rabb, wa xabbaru beeha, BuTrus wa YuuHanna rajavu le Uurushaliim. Wa wakit maa hum fi_s sikka, kaanu bibashshiru be_l injiil fi hilal katiira min as Saamiriyyiin.

FIILUBBUS WA_R RAAJIL AL HABASHI

²⁶Wa malaak ar Rabb kalam Fiilubbus wa gaal, "Guum w_ amshi le_j januub, le_s sikka al bitanzil min Uurushaliim le Ghazza, wa hiya fi_l xala." ²⁷Wa hu gaam wa masha. Wa shuuf! raajii Habashi xiSi, wa waziir le Kandaaka, malikat al Habasha gaabalu. Wa huwa kaan mas'uul vala kullu amwaala, wa kaan ja le Uurushaliim vashaan yavbud Allaah. ²⁸Wa kaan birjav, wa gaavid fi varabiitu, wa huwa yagra fi Ishavyaa an nabi. ²⁹Wa_r RuuH gaal le Fiilubbus, "Garrib w_ amshi mava al varabiyya di." ³⁰Wa Fiilubbus jara leehu, wa simivu yagra fi Ishavyaa an nabi. Wa gaal, "Bitafham al bitagra?" ³¹Wa gaal, "Keef bagdar afham 'in kaan waaHid maa bivallimni?" Wa Talab le Fiilubbus 'an yaTlav wa yagvud mavaahu. ³²Wa da huwa faSil al Kitaab al kaan bigraahu:

"Zei maa yasuugu_l xaruuf le_D DabiiHa,
wa ze hamal yaskut giddaam al bigtav shavru,
kida maa fataH xashmu.
³³Wa hu xaTT nafsu tiHit, wa hum shaalu minnu_l vadl.

AVMAAL 9:13

Wa minu bigdar yitkallam van jiilu?
Vashaan Hayaatu axadooha min al arD."

³⁴Wa raDDa_l xiSi wa gaal le Fiilubbus, "Guul leiya, min faDlak, an nabi da yitkallam van minu? Van nafsu walla van raajii taani?" ³⁵Wa Fiilubbus fataH xashmu, wa ibtada min al faSil da, wa bashsharu be Yasuuv. ³⁶Wa wakit maa hum maashiin fi_s sikka, jo le maHall fiihu mooya. Wa_l xisi gaal, "Shuuf! fih mooya! Maa mumkin atvammad?" ³⁷Wa Fiilubbus gaal, "Kaan bit'aamin be kullu galbak, mumkin leek." Wa_l xisi raDDa wa gaal leehu, "Ana ba'aamin 'an Yasuuv al MasiH hu Ibn Allaah." ³⁸Wa amarum yawaggifu_l varabiyya. Wa hum al itneen, Fiilubbus wa_l xiSi, nazalu le_l mooya, wa daxalu fiiha wa Fiilubbus vammad al xiSi. ³⁹Wa lamma Talavu min al mooya, Tawwaali RuuH ar Rabb axad Fiilubbus min al maHall da, wa_l xiSi maa shaafu bavd da. Wa masha fi sikkatu mabsuuT jiddan. ⁴⁰Laakin Fiilubbus kaan mawjuud fi balad Ashduud wa masha be kullu_l bilaad, wa kaan bibashshir lighaayat maa wiSil le GeeSariyya.

IXTIYAAR WA XALAAS SHAAWUUL

9 Laakin Shaawuul kaan lissav yitkallam tahdiid, wa kalaam katal Didd talaamiiz ar Rabb. Wa hu masha le ra'iis al gusus. ²Wa Talab minnu jawaabaat le biyuut ar Rabb bitaavat al Yahuud fi Dimashk, vashaan iza liga naas aT Tariig, rujaal wa niswaan, bisuugum marbuuTiin le Uurushaliim. ³Wa fi safaru, lamma garrab min Dimashk, Tawwaali itnawwar giddaamu nuur min as sama. ⁴Wa wagav vala_l arD, wa simiv Soot yaguul leehu, Yaa Shaawuul, yaa Shaawuul, le shinu bitaTrudni?" ⁵Wa Shaawuul gaal, "Inta minu, yaa Saiyid?" Wa gaal, "Ana Yasuuv al inta bitaTrudu. ⁵uum w_ adxul al madiina, wa biguulu leek al laazim tavmilu." ⁷Wa_r rujaal al misaafiriin mavaahu wagafu saakitiin, vashaan simivu_S Soot, laakin maa shaafu zool. ⁸Wa Shaawuul gaam min al arD, wa lamman fataH vuyuunu, maa gidir yashuuf Haaja. Wa gaadoohu be iidu, wa jaaboohu le Dimashk. ⁹Wa gavad talaata aiyaam wa maa shaaf, wa maa akal, wa maa shirib.

¹⁰Wa kaan fi Dimashk tilmiiz ismu Hanaaniyya. Wa_r Rabb gaal leehu fi ru'ya, "Yaa Hanaaniyya!" Wa hu gaal, "Ahu ana, yaa Rabb!" ¹¹Wa_r Rabb gaal leehu, "Guum w_ amshi le shaariv ismu_d Dughri, w_ as'al fi beet Yahuuza van raajii min Tarsuus ismu Shaawuul. Wa shuuf! hu gaavid biSalli. ¹²Wa shaaf fi ru'ya raajii ismu Hanaaniyya bixul wa bixuTT iideehu foogu, vashaan yaftaH vuyuunu, vashaan

yashuuf." ¹³Wa laakin Hanaaniyya raDDa wa gaal, "Yaa Rabb, simivta min katiiriin van ar raajii da, be kull al Haajaat

AVMAAL 9:14

al baTTaala al hu vamaal le gididiisiinak fi Uurushaliim. ¹⁴Wa kamaan vindu izin min al gusus al kubaar vashaan yaji hina wa yagbuD kullu_l binaadu b_ismak." ¹⁵Laakin ar Rabb gaal leehu, "Amshi, vashaan huwa burma muxtaara le yashiil ismi giddaam al umam wa_l muluuk wa bani Israa'iil. ¹⁶Wa ana bawarriiHu kam laazim yitwajjav vashaan ismi." ¹⁷Wa Hanaaniyya marag wa daxal al beet, wa xaTT iideehu foogu wa gaal, "Yaa axi Shaawuul, ar Rabb Yasuuv aZ Zahar leek fi_s sikka fi_l wakit al inta jaai hina, hu rassalni vashaan vuyunak bitkuun maftuuHa, wa inta bitkuun malyaan be_r RuuH." ¹⁸Wa fi_l wakit da, wagav min vuyuunu Haaja zeigishir, wa gidir yashuuf marra taanya. Wa gaam wa itvammad. ¹⁹Wa akal wa biga shadiid.

Wa gavad mava at talaamiiz al fi Dimashk aiyaam galiila. ²⁰Wa Tawwaali ibtada yabashshir fi biyuut ar Rabb be Yasuuv 'innu Ibn Allaah. ²¹Wa kullu_s simivoohu itvajjabu wa gaalu, "(?)Da huwa_l kaan biktul fi Uurushaliim al binaadu be_l Isim da? Wa hu ja hina vashaan yasuugum marbuuTiin le_l gusus al kubaar." ²²Laakin Shaawuul kaan biziid fi guwwa, wa yaHayyir al Yahuud as saakniin fi Dimashk, wa yasabbat 'innu da huwa_l MasiiH.

²³Wa lamma tammata aiyaam katiira, al Yahuud ittafagu be_s sirr valashaan yaktuluuhu. ²⁴Wa laakin Shaawuul virif as sirr bitaavum. Wa hum kaanu bihrusu_l abwaab leel wa nahaar vashaan yaktuluuhu. ²⁵Wa talaamiizu axadoohu fi_l leel wa nazzaloohu min al HeeTa fi guffa.

²⁶Wa lamma ja le Uurushaliim, jarrab yajtamiv mava_t talaamiiz. Laakin kulluhum kaanu bixaaflu minnu, wa maa Saddagu huwa tilmiiiz. ²⁷Laakin Barnaaba axadu wa jaabu le_r rusul, wa Haka leehum keef Shaawuul shaaf ar Rabb fi_s sikka, wa 'innu_r Rabb kallamu, wa keef bashshar b_ism Yasuuv fi Dimashk biduun xoof. ²⁸Wa Shaawuul kaan bidxul wa bimrug mavaahum fi Uurushaliim, wa bibashshir b_ism ar Rabb biduun xoof. ²⁹Wa kaan bitkallam wa *bitfaakar al Yahuud al kaanu min naas Griigi, laakin hum jarrabu yaktuluuhu. ³⁰Wa lamma_l axwaan virfu da, jaaboohu le GeeSariyya, wa rassaloohu le Tarsuus.

AINIYAAS WA TAABIISA

³¹ Wa kida, naas al kaniisa fi kullu_l Yahuudiyya wa_j Jaliil wa_s Saamira kaan vindahum salaam wa bigu shudaad. Wa kaanu yaxaafu_r Rabb, wa vindahum **tavziya fi_r RuuH al Gudus, wa kaanu yaziidu fi_l vadad.

*itfaakar, yitfaakar: yitkallam be fikr wa be beiyinaat.

**tavziya: salaam fi_l galb.

AVMAAL 10:8

³²Wa lamma BuTrus kaan bisaafir fi_l bilaad di kullu, hu masha kamaan le_l gididiisiin as saakniin fi Lidda. ³³Wa liga hinaak raajil mafluu_l ismu Ainiyaas, kaan raagid vala vangareebu min muddat tamaanya siniin. ³⁴Wa BuTrus gaal leehu, "Yaa Ainiyaas, Yasuuv al MasiiH yashfiik. Guum, wa farrish vangareebak." Wa hu gaam Tawwaali. ³⁵Wa kullu_s saakniin fi Lidda wa Saaruun shaafuhu wa rajavu le_r Rabb.

³⁶Wa kaanat fi Yaafa tilmiiza isima Taabiisa, wa mavnaahu Ghazaala. Wa hiya kaanat malyaana be_l avmaal at Taiba, wa kaanat bitsaavid al masaakiin. ³⁷Wa HaSal fi_l aiyaam deelaak, hiya bigat vaiyaana wa maatat. Wa ghassalooha wa xaTTooHa fi ooDa fi foog. ³⁸Wa Lidda kaanat gariiba min Yaafa. Wa_t talaamiiz simivu BuTrus kaan fi Lidda. Wa hum rassalu leehu raajleen wa sa'aloohu katiir wa gaalu, "Min faDlak, tavaal gawaam." ³⁹Wa BuTrus gaam wa masha mavaahum. Wa lamma wiSil, Talavu beehu le_l ooDa_l fi foog. Wa kullu_l araamil wagafu yabku, wa yawarruuHu_t teebaan wa_l hiduum Taabiisa kaanat bitavmila wa hiya mavaahum. ⁴⁰Wa BuTrus marrag kulluhum barra wa rakav vala rukbateehu wa Salla. Wa bavd da, itlafat le_j jisim wa gaal, "Yaa Taabiisa, guumi." Wa hi fataHat veeneeha, wa lamma shaafat BuTrus, gavadat. ⁴¹Wa hu axada be iida wa rafava, wa naada_l gididiisiin wa_l araamil, wa gaddama leehum Haiya. ⁴²Wa_l xabar masha fi kullu Yaafa, wa katiiriin aamanu bejr Rabb. ⁴³Wa BuTrus gavad fi Yaafa aiyaam katiira mava raajil bishtaghil fi_j juluum, ismu Simvaan.

KARNIILIYUUS YANAADI BUTRUS

10

Wa kaan fi GeeSariyya raajil ismu Karniiliyuus, ra'iis aj jeesh min al gism al ismu al iTaaliyya. ²Wa hu kaan raajil SaaliH, wa huwa wa kullu beetu kaanu bixaafu Allaah, wa hu kaan bididi Sadagaat katiira le_n naas, wa biSalli fi kullu wakit. ³Wa yoom min al aiyaam as saava talaata bavd aD Duhr tagriiban, hu shaaf, fi ru'ya baayina, malaak Allaah yadxul leehu wa yaguul leehu, "Yaa Karniiliyuus!" ⁴Wa Karniiliyuus vaayan leehu, wa xaaf shadiid, wa gaal, "Daayir shinu, yaa Saiyid?" Wa_l malaak gaal leehu, "Salawaatak wa Sadagaatak Talavat tazkaar giddaam Allaah. ⁵Wa hassav, rassil rujaal le Yaafa, wa jiiib raajil ismu Simvaan al yasammuhu BuTrus. ⁶Wa hu gaavid mava Simvaan ash shaghghaal fi_j juluum, wa beetu vind al baHar." ⁷Wa bavd maa_l malaak al itkallam mavaahu marag, Karniiliyuus naada itneen min xaddaamiinu wa vaskari Taiyib min al kaanu yaxdimuhu daaiman. ⁸Wa xabbarum be kullu Haaja, wa rassalum le Yaafa.

AVMAAL 10:9

RU'YA BUTRUS

⁹Wa fi_l yoom al bavdu, lamma hum kaanu fi_s sikka, wa garrabu min al madiina, BuTrus Talav le_s sagif vashaan yaSalli as saava iTnaashar tagriiban. ¹⁰Wa hu biga javaan wa kaan vaawiz yaakul. Wa lamma kaanu yaHaDDiru leehu_l akil, hu shaaf ru'ya. ¹¹Wa shaaf as sama maftuuHa, wa Haaja ze i milaaya kabiira tanzil le_l arD, marbuuTa be arbava arkaan. ¹²Wa kaan fiiha min kullu_l Hayawaanaat al vindahum arbava agdaam wa dabaayib al arD wa Tuyuur as sama. ¹³Wa shuufI Soot gaal leehu, "Guum, yaa BuTrus, aDBaH wa ukul." ¹⁴Laakin BuTrus gaal, "Abadan, yaa Rabb, ana maa akalta shi najis walla maa naDiif be_l marra." ¹⁵Wa_s Soot ja leehu taani raarra, "Ash shi an naDDafu Allaah, maa taguul huwa najis." ¹⁶Wa HaSal kadi talaata marraat, wa bavd da Tawwaali rafavooha le_s sama.

¹⁷Wa wakit maa BuTrus kaan bifakkir fi nafsu van mavnajr ru'ya di ash shaafa, ahu! ar rujaal al Karniiliyuus rassalum wiSlu. Wa hum sa'alu van beet Simvaan, wa wagafu giddaam al baab. ¹⁸Wa naadu wa sa'alu iza kaan Simvaan al ismu BuTrus gaavid hinaak. ¹⁹Wa lamman BuTrus kaan bifakkir fi_r ru'ya, ar RuuH gaal leehu, "Shuuf, talaata rujaal yafattishu valeek. ²⁰Valashaan kida guum, w_anzil, w_amshi mavaahum, wa maa tashikk, vashaan ana rassaltahum." ²¹Wa BuTrus nazal le_r rujaal wa gaal, "Shuufu! ana huwa al intu taTlubuuhu. Jiitu le shinu?" ²²Wa_r rujaal gaalu, "Jiina min Karniiliyuus, ra'iis aj jeesh. Hu raajil SaaliH wa yaxaaf Allaah. Wa kullu_l Yahuud bish-hadu leehu. Wa malaak magaddas ja leehu, wa hazzaru 'an yanaadiik vashaan taji le beetu, wa hu yasmav kalaam minnak." ²³Wa valashaan kida, BuTrus vazamum yadxulu_l beet wa yakuunu Duyuufu.

BUTRUS FI BEET KARNIILIYUUS

Wa fi_s SabaaH BuTrus gaam wa marag mavaahum, wa bavD min al axwaan min Yaafa kamaan mashu mavaahu. ²⁴Wa fi_l yoom al bavDu, daxalu GeeSariyya. Wa kaan Karniiliyuus bintaZirum, wa naada agaariibu wa aSHaabu_l maxSuuSiin. ²⁵Wa lamma BuTrus daxal, Karniiliyuus gaabalu, wa rakav fi rijleehu, wa vabadu. ²⁶Laakin BuTrus rafavu wa gaal, "Guum, ana kamaan insaan." ²⁷Wa bavd da daxal, wa huwa yitkallam mavaahu, wa liga naas kutaar mitlammiin. ²⁸Wa BuTrus gaal leehum, "Intu bitavrifu keef maa fih izin le raajil Yahuudi yashtarik mava naas min balad taanya, walla yagarrib minnu. Laakin Allaah warraani 'an maa aguul van aiyi zool hu najis walla maa naDiif. ²⁹Valashaan kida, lamma rassalta leiya, jiit, wa maa vindi maaniv. Valashaan kadi, bas'alak le shinu rassalta leiya?"

AVMAAL 10:48

³⁰Wa Karniiliyuus gaal, "Min muddat arbavat aiyam ze'i as saava di, kunta baSalli as saava talaata bavd aD Duhr fi beeti. Wa shuuf! raajil fi hiduum laamiv wagaf giddaami. ³¹Wa gaal leiya, Yaa Karniiliyuus, Allaah simiv salawaatak wa itzakkar Sadagaatak le_l masaakiin. ³²Valashaan kadi, rasSil le Yaafa wa naadi Simvaan al ismu BuTrus, wa hu gaavid fi beet Simvaan ash shaghghaal fi_j juluud jamb al baHar. ³³Wa Tawwaali rassalta leek, wa inta vamaalta kwaiyis vashaan jiit. Wa hassav niHna kulluna mitlammiin hina giddaam Allaah, vashaan nasmav minnak kullu_l amarak beehu Allaah."

³⁴Wa BuTrus fataH xashmu wa gaal, "Be_l Hagg bashuuf 'an Allaah maa yagbal al wushuush. ³⁵Laakin fi kullu umma, az zool al bixaaf minnu wa biyavmil al birr, hu magbuul vindu. ³⁶Wa di_l kilma Allaah rassala le naas Israa'iil, wa bashshar be_s salaam be Yasuuv al MasiH. Wa huwa Rabb al kuli. ³⁷Wa intu bitavrifu_l HaSal fi kullu_l Yahuudiyya. Wa da ibtada fi_j Jaliil bavd maa YuuHanna bashshar be_l mavmuudiyya, ³⁸keef Allaah masaH Yasuuv al min an NaaSira be_r RuuH al Gudus wa_l guwwa. Wa huwa kaan bimshi fi kullu maHall wa biyavmil al xeer, wa bishfi kulluhum al kaanu tiHit sulTat Ibliis. Vashaan Allaah kaan mavaahu. ³⁹Wa niHna shaahidiin be kullu_l vamaalu fi bilaad al Yahuudiyya wa fi Uurushaliim. Wa laakin hum kataloohu wa vallagoohu vala_sh shajara. ⁴⁰Laakin Allaah gawwamu min been al meyyitiin fi_l yoom at taalit, wa warraahu le_n naas. ⁴¹Wa mush kullu_ln naas shaafuuhu, laakin ash shaahidiin al muxtaariin min gubbaal, niHna_l akalna wa shiribna mavaahu bavD giyaamatu min been al meyyitiin. ⁴²Wa hu amarna nabashshir an naas, wa nash-had 'innu Allaah ixtaaru yakuun gaaDi le_l Haiyiin wa_l meyyitiin. ⁴³Wa kullu_l anbiya yash-hadu leehu 'an kullu waaHid al bi'aamin beehu bigbal b_ismu ghufraan al xaTaaya."

⁴⁴Wa wakit BuTrus kaan lissav yitkallam be_l kilmaat di, ar RuuH al Gudus ja vala kullu_s simivu_l kilma. ⁴⁵Wa kullu_l mi'aaminiin al muTahhariin aj jo mava BuTrus, istaghrabu vashaan Allaah adda le_n naas al maa kaanu Yahuud hadiyyat ar RuuH al Gudus kamaan. ⁴⁶Valashaan hum kaanu yasmavuuhum yitkallamu be lughaat, wa yamajjidu Allaah. ⁴⁷Fi_l wakit da, BuTrus gaal leehum, "Fih waaHid al bigdar yamnav an naas deel min al mavmuudiyya be_l mooya? Vashaan hum giblu ar RuuH al Gudus zeiyana." ⁴⁸Wa bavd da, amar 'an yitvammadu b_ism Yasuuv al MasiiH. Bavdeen hum sa'alu BuTrus yistanna mavaahum aiyaaam galiila.

BUTRUS YAFASSIR VAN XALAAS KARNILIVUUS

11

Wa_r rusul wa_l axwaan al kaanu fi_l Yahuudiyya simivu 'an al umam kamaan giblu kilmal Allaah. ²Wa lamma BuTrus Talav le Uurushaliim, an naas al muTahhariin shaakaloohu. ³Wa gaalu, "Inta daxalta le rujaal maa muTahhariin wa akalta mavaahum." ⁴Vashaan kida, BuTrus ibtada yakallimum be kullu_l HaSal be tartiib wa gaal, ⁵"Kunta baSalli fi madiinat Yaafa, wa shufta fi ru'ya Haaja tanzil min as sama ze milaaya kabiira marbuuTa be arkaana al arbava, wa jaat leiya. ⁶Wa vaayanta fiiha shadiid, wa shufta Hayawaanaat al arD al vindahum arbava agdaam, wa_l wuhuush, wa_d dabaayib, wa Tuyuur as sama. ⁷Wa bavd da, simivta Soot yaguul leiya, Guum, yaa BuTrus, aDBaH wa ukul. ⁸Wa gulta, Abadan, yaa Rabb, valashaan maa daxal fi xashmi shi najis walla maa naDiif be_l marra. ⁹Wa_s Soot itkallam taani marra min as sama, Ash shi an naDDafu Allaah maa taguul huwa najis. ¹⁰Wa HaSal kida talaata marraat. Wa bavd da kullu, rafavooha le_s sama. ¹¹Wa shuuf! fi nafs al wakit, talaata rujaal wagafu giddaam al beet al ana_kunta fiihu, wa hum murassaliin leiya min GeeSariyya. ¹²Wa_r RuuH gaal leiya, Amshi mavaahum biduun maa, tashikk. Wa_s sitta axwaan deel mashu mavaai, wa daxalna beet ar raajil. ¹³Wa hu xabbarna keef shaaf al malaak waagif fi beetu wa yaguul leehu, Rassil le Yaafa wa naadi Simvaan al ismu BuTrus. ¹⁴Wa hu bikallimak kalaam bitaxlaS beehu, inta wa kullu beetak. ¹⁵Wa lamma ibtadeet atkallam, ar RuuH al Gudus nazal valeehum ze maa nazal valeena fi_l bidaaya. ¹⁶Wa itzakkarta kalaam ar Rabb lamma gaal, YuuHanna vammad be_l mooya, laakin intu bitvammadu be_r RuuH al Gudus. ¹⁷Iza kaan Allaah addaahum zaat al hadiyya_l addaana lamma aamanna bejr Rabb Yasuuv al MasiiH, ana minu Hatta agdar awaggif Allaah?" ¹⁸Wa lamma simivu da, sakatu wa majjadu Allaah wa gaalu, "Valashaan kida Allaah adda le_l umam kamaan at tooba le_l Hayaat."

AL KANIISA FI ANTAAKIYA

¹⁹Wa_l itshattatu be waastat at tavb al HaSal be sabab Istifaanuus, saafaru le Finiigiya wa Gubrus wa Antaakiya. Wa hum maa bikallimu aiyi waaHid be_l kilma illa_l Yahuud bass. ²⁰Wa laakin bavD minnahum min Gubrus wa Geeriini, lamma daxalu AnTaakiya, kaanu bikallimu naas Griigi kamaan, wa bibashshiruuHum bejr Rabb Yasuuv. ²¹Wa iid ar Rabb kaanat mavaahum. Wa vadad kabiir min an naas aamanu wa rajavu le_r Rabb. ²²Wa lamma_l xabar da ja fi aDaan al kaniisa al fi Uurushaliim, hum rassalu Barnaaba le AnTaakiya. ²³Wa lamma wiSil wa shaaf nivmat Allaah, hu kaan farHaan, wa

bashshar kulluhum vashaan yakuunu saabtiin fi_r Rabb be kullu guluubum. ²⁴Vashaan hu kaan raajil SaaliH, malyaan be_r RuuH al Gudus wa be_l iimaan. Wa vadad kabiir min an naas itlammu le_r Rabb. ²⁵Valashaan kida, Barnaaba masha le Tarsuus vashaan yaTlub Shaawuul. ²⁶Wa lamma ligaahu, jaabu le AnTaakiya. Wa

Barnaaba wa Shaawuul ijTamavu mava_l kaniisa sana waaHda, wa vallamu naas kutaar. Wa sammu_t talaamiiz MasiiHiyyiin awwal marra fi AnTaakiya.

²⁷Wa fi_l aiyaam deelaak, anbiya nazalu min Uurushaliim le Antaakiya. ²⁸Wa gaam waaHid minnahum ismu Aghaabuus, wa itnabba be_r RuuH van juuv shadiid al bikuun fi kullu_d dunya. Wa daak HaSal fi aiyaam Kuluudiyuus. ²⁹Wa_t talaamiiz, kullu waaHid minnahum Hasab gudratu, jahhazu vashaan yarassilu Haaja musaavda le_l axwaan as saakniin fi_l Yahuudiyya. ³⁰Wa vamaalu kida, wa rassaloohu le_sh shuyuux be iideen Barnaaba wa Shaawuul.

AL MALAAK YAMARRIG BUTRUS MIN AS SIJIN

12 Wa fi_l wakit da, Hiiruudus al malik gabaD vala bavD an naas min al kaniisa vashaan yaTrudum. ²Wa katal Yavkuub axu YuuHanna be_s seef. ³Wa lamma shaaf da basaT al Yahuud, hu rajav wa gabaD vala BuTrus kamaan. Wa da HaSal fi aiyaam Viid al FaTiir. ⁴Wa bavd maa gabaD valeehu, xaTTaahu fi_s sijin, wa Sallamu le arbava agSaam min al vasaakir vashaan yaHrasuuu. Wa Hiiruudus kaan vaawiz yajiibu le_n naas bavD Viid al FiSaH. ⁵Wa BuTrus kaan maHruus fi_s sijin. Laakin naas al kaniisa kaanu biSallu be guluub Haarra le Allaah fishaanu.

⁶Wa lamma Hiiruudus garrab yajiibu le_l maHkama, BuTrus fi_l leela di kaan naayim been itneen vasaakir, marbuuT be janziireen. Wa_l Hurraas kaanu giddaam al baab biHrasu_s sijin. ⁷Wa shuuf! malaak ar Rabb wagaf janbu, wa nuur nawwar fi_l maHall. Wa hu Darab janb BuTrus, wa gawwamu min an noom wa gaal, "Guum be_s surva!" Wa_j janziireen wagavu min iideehu. ⁸Wa_l malaak gaal leehu, "Albas hiduumak wa jizamak." Wa BuTrus vamaal kida. Wa_l malaak gaal leehu, "Albas kabuutak w_atbavni." ⁹Wa BuTrus tibivu wa marag. Wa maa virif as sawwaahu_l malaak kaan al Hagg laakin iftakar hu shaaf ru'ya. ¹⁰Wa faatu be_l ghafiir al awwal wa_t taani, wa jo le baab al hadiid al bisuug le_l matiina. W_infataH leehum baraahu, wa hum maragu. Wa lamma faatu shaariv waaHid, Tawwaali al malaak masha minnu. ¹¹Wa BuTrus rajav le nafsu wa gaal, "Hassav virifta be ta'kiid, ar Rabb rassal

AVMAAL 12:11

malaaku wa xallaSni min iid Hiiruudus wa min kullu shi al Yahuud kaanu yistannu vashaan yavmilu."

¹²Wa lamma fihim da, ja le beet Maryam, umm YuuHanna_l ismu Markus, al fihu katiiriin kaanu mitlammiin wa hum yaSallu. ¹³Wa lamma BuTrus dagga_l baab al barraani, xaddaama isima Rawda jaat vashaan tasmav. ¹⁴Wa lamma virfat Soot BuTrus, maa fataHat al baab min al faraH, laakin jarat le juwwa, wa xabbaratum BuTrus waagif giddaam al baab. ¹⁵Wa laakin gaalu leeha, "Inti majnuuna!" Laakin hiya kaanat ta'akkid da kaan al Hagg. Valashaan kida gaalu, "Da malaaku." ¹⁶Laakin BuTrus gaavid yadugg. Wa lamma fataHu, shaafoohu w_istaghrabu. ¹⁷Wa vamaal valaama be iidu vashaan yaskutu. Wa kallamum keef ar Rabb marragu min as sijin. Wa gaal, "Xabbiru Yavkuub wa_l axwaan be_l Haajaat di." Wa bavDeen marag wa masha le maHall taani.

¹⁸Wa lamma biga_n nahaar, kaan fih dawsha kabiira jiddan been al vasaakir wa hum gaalu, "Shinu HaSal le BuTrus?" ¹⁹Wa bavd maa Hiiruudus fattash valeehu wa maa ligaahu, hu imtaHan al Hurraas wa amar 'an yaktuluuhum. Wa bavd da, Hiiruudus nazal min al Yahuudiyya le GeeSariyya wa gavad hinaak.

²⁰Hiiruudus zivil min naas Suur wa Seedaa. Wa hum jo leehu be fikra waaHda bavd maa vamalu_s saDaaga mava Bilaastus, ra'iis saraayat al malik. Wa Talabu minnu s salaam valashaan baladum kaanat taaxud al akil min balad al malik. ²¹Wa fi_l yoom al mujahhaz, Hiiruudus libis hiduum al malik, wa gavad vala kursi_l malik wa kallamum. ²²Wa_n naas kooraku, "As Soot da Soot ilaah, maa Soot zool!" ²³Wa Tawwaali malaak ar Rabb Darabu, valashaanu maa adda_l majd le Allaah. Wa_d duud akalu, wa hu maat.

²⁴Wa kilmat Allaah kaanat takbar wa taziid.

²⁵Barnaaba wa Shaawuul rajavu min Uurushaliim lamma tammamu_l xidma. Wa axadu mavaahum YuuHanna al ismu Markus.

BARNAABA WA SHAAWUUL YASAAFIRU WA YABASHSHIRU

13 Wa fi_l kaniisa_l fi Antaakiya anbiya wa muvalliimiin, wa hum Barnaaba, wa Simvaan al ismu Nijjar, wa Luukiyyus al Geeriini, wa Manaayin al kaan axu le Hiiruudus ra'iis al mudiiriyya, wa Shaawuul. ²Wa wakit maa hum bixdimujr Rabb wa biSuumu, ar RuuH al Gudus gaal,

AVMAAL 13:22

"Jahhizu leiya Barnaaba wa Shaawuul le_l vamaal an naadeetum leehu." ³Wa avd maa Saamu wa Sallu, xaTTu iideenum foogum wa rassalum.

FI GUBRUS

⁴Wa_l itneen deel, murassaliin be_r RuuH al Gudus, nazalu le Saluukiya. Wa min hinaak, saafaru fi_l baHar le Gubrus. ⁵Wa lamma wislu le Salaamiis, hum xabbaru be kilmat Allaah fi buyuut ar Rabb bitaavat al Yahuud. Wa YuuHanna kaan mavaahum musaavid leehum. ⁶Wa lamma saafaru fi_l jaziira kullaha lighaayat Baafuus, ligu raajil Yahuudi saaHir wa nabi kaDDaab, ismu Baar Yashuuv. ⁷Hu kaan mava_l mudiir Sarjiyyus Buulus, wa hu raajil shaaTir. Wa_l mudiir naada Barnaaba wa Shaawuul wa Talab 'an yasmav kilmat Allaah. ⁸Laakin Valiim as saaHir, wa da mavna ismu, gaawamum wa jarrab yamnav al mudiir vashaan maa ya'aamin. ⁹Laakin Shaawuul, al ismu Buulus kamaan, wa huwa malyaan be_r RuuH al Gudus, vaayan le Valiim wa gaal, ¹⁰"Yaa malyaan kullu ghishsh wa kullu kizb! Yaa walad Iblis, yaa vaDu kullu birr! (?)Maa tawaggif abadan taghayyir Turug Allaah al vadiila? ¹¹Hassav shuuf! iid ar Rabb valeek, wa inta takuun vamyaaan wa maa tashuuf ash shamish le wakit." Wa Tawwaali wagav valeehu ghamaam wa Dulumma, wa kaan maashi hina wa hinaak, wa yaTlub waaHid vashaan yaguudu be iidu. ¹²Wa lamma_l mudiir shaaf al HaSal, hu aaman, wa kaan mustaghrab min tavliim ar Rabb.

FI ANTAAKIYA FI BISIDIYYA

¹³Wa Buulus wa_l mavaahu saafaru be murkab min Baafuus, wa jo le Barja fi Bamfiliyya. Laakin YuuHanna xallaahum wa rajav le Uurushaliim. ¹⁴Laakin hum mashu min Barja wa jo le AnTaakiya fi Bisidiyya. Wa daxalu beet ar Rabb yoom as sabit wa gavadu. ¹⁵Wa bavD giraayat al Gaanuun wa_l Anbiya, ru'asaa beet ar Rabb

rassalu leehum yaguulu, "Yaa axwaan, iza kaan vindakum kilmal ash shujaava le_n naas, guuluuhu."

¹⁶Wa Buulus gaam wa vamaal valaama be iidu wa gaal, "Yaa rujaal Israa'iil wa_l bixaafu Allaah min al umam, asmavu! ¹⁷Ilaah shavb Israa'iil da ixtaar abahaatna, wa vamaal ash shavb umma vaZiima lamman kaanu ghariibiin fi balad MaSr. Wa Tallavum minnaha be guwwa vaZiima. ¹⁸Wa kaan vindu Sabr vala_l mashi bitaavum muddat arbaviin sana fi_l xala. ¹⁹Wa xarab sabva umam fi balad Kanvaan, wa adda leehum ardum vashaan takuun miiraat. ²⁰Wa kullu da HaSal fi muddat urbuvmiyya wa xamsiin sana. Wa bavd daak, Allaah addaahum guDaat lighaayat wakit Samuuwiil an nabi. ²¹Wa bavd da, hum Talabu malik, wa Allaah addaahum Shaawuul le muddat arbaviin sana, wa hu walad Gees, raajil min gabiilat Binyaamiin. ²²Wa lamma Allaah shaal

AVMAAL 15:22

minnahum Shaawuul, rafav Daawuud malik leehum, wa shihid leehu wa gaal, Ligiit Daawuud walad Yassa, raajil Hasab galbi, wa huwa biyavmil kullu iraadati. ²³Wa min awlaad ar raajil da, Allaah jaab le Israa'ii! Hasab al wavad, Yasuuv al MuxalliS. ²⁴Wa gubbaal maa Yasuuv ja, YuuHanna bashshar be mavmuudiyat at tooba le kullu naas Israa'iil. ²⁵Wa lamma YuuHanna garrab yatimm xidmatu, hu gaal, Intu taftakiru ana minu? Ana maa huwa. Laakin shuuf! waaHid biji bavDi, al ana maa bastaHigg afikk jizamu.

²⁶Yaa axwaan, awlaad Ibraahiim wa_l bixaafu Allaah beenkum, Allaah rassal leena niHna kilmaat al xalaaS da. ²⁷Wa s saakniin fi Uurushaliim wa ru'asaahum maa virfu Yasuuv. Laakin lamma Hakamu valeehu, tammamu kilmaat al anbiya al biyagruuHa kullu sabit. ²⁸Wa law maa ligu valeehu sabab le_l moot, Talabu min BiilaaTus 'an yaktulu. ²⁹Wa lamma tammamu kullu_l kaan maktuub vanna, nazzalooHu min aS Saliib wa xaTToohu fi eabr. ³⁰Wa laakin Allaah gawwamu min been al meyyitiin. ³¹Wa hu Zahar aiyaam katiira le_l mashu mavaahu min aj Jaliil le Uurushaliim. Wa hassav hum shaahidiinu le n naas. ³²Wa niHna nabashshirkum be_l wavd al wavadu Allaah le abahaatna. ³³Huwa tammam da leena, niHna awlaadum, lamma gawwam Yasuuv min been al meyyitiin. Zei maa huwa maktuub kamaan fi_l Mazmuur at taani,

Inta ibni.

Ana_l yoom waladtak.

³⁴Wa be xuSuuS al Hagg 'an Allaah gawwamu min been al meyyitiin, wa hu maa birjav le_t turaab, hu gaal,

Ana baddiikum al barakaat al amiina_l magaddasa bitaavat Daawuud.

³⁵Wa kida yaguul kamaan fi Mazmuur aaxir,

Inta maa bitxalli Gudduusak yarjav le_t turaab.

³⁶Washaan Daawuud, bavd maa xadam Allaah fi jiilu be tartiib Allaah, naam w_itlamma le abahaatu, wa jismu rajav le_t turaab. ³⁷Laakin al gawwamu Allaah min been al meyyitiin maa rajav le_t turaab. ³⁸Xalliihu yakuun mavruuf leekum, yaa axwaan, niHna nabashshir be Yasuuv ghufraan al xaTaaya. ³⁹Wa beehu kullu waaHid al bi'aamin, yitbarrar min kullu shi gaanuun Muusa maa gidir yavmilu baarr. ⁴⁰AHrasu, vashaan al gaalu fi_l anbiya maa biji leekum:

AVMAAL 14:4

⁴¹Shuufu, intu_l bishtimu, w_istaghrabu, wa muutu.
Vashaan ana avmil vamaal fi aiyaaamkum,
wa_l vamaal da intu maa bitSaddiguuhu 'in waaHid
xabbarkum beehu."

⁴²Wa wakit Buulus wa Barnaaba kaanu yamrugu, an naas sa'aloohum 'an yakallimuuhum be_l kalaam da as sabit aj jaai. ⁴³Wa bavd maajn naas mashu min beet ar Rabb, katiiriin min al Yahuud wa_n naas al bixaaflu Allaah, al giblu_d diin al Yahuudi, tibivu Buulus wa Barnaaba. Wa hum kallamoohum wa bashsharoohum vashaan yistamirru fi nivmat Allaah.

⁴⁴Wa_s sabit al bavDu, kullu_l madiina tagriiban itlammu vashaan yasmavu kilmat Allaah. ⁴⁵Wa lamma_l Yahuud shaafu naas kutaar, itmalu Hasad, wjbtadu yagaawimu_l gaalu Buulus, wa yajaddifu. ⁴⁶Wa Buulus wa Barnaaba raddu valeehum be shujaava wa gaalu, "Kaan laazim nakallimkum be kilmat Allaah fi_l awwal. Wa laakin valashaan intu abeetuuha, wa Hakamtu vala nufuuskum 'annakum maa mustaHiggiin le_l Hayaat al abadiyya, shuufu! nadawwir le_l umam. ⁴⁷Vashaan ar Rabb amarna kida wa

Vamaltak nuur le_l umam,
vashaan tajiib xalaaS le aaxir ad dunya."

⁴⁸Wa lamma_l umam simivu da, firHu wa majjadu kilmat ar Rabb. Wa kull al huwa ixtaarum le_l Hayaat al abadiyya, aamanu. ⁴⁹Wa kilmat ar Rabb mashat fi kullu_l bilaad. ⁵⁰Wa laakin al Yahuud Harrakuujn niswaan al bixaaflu Allaah wa_l muHtaramaat wa ru'asaa al madiina. Wa hum Harraku diig vala Buulus wa Barnaaba wa Taradoohum min baladum. ⁵¹Wa laakin hum hazzu_t turaab min kirveenum, wa jo le liguuniya. ⁵²Wa_t talaamiiz kaanu malyaaniin be_l faraH wa_r RuuH al Gudus.

FI IIGUUNIYA

14 Wa fi liguuniya, Buulus wa Barnaaba daxalu sawa le beet ar Rabb al Yahuud. Wa itkallamu be_l guwwa Hatta vadad kabiir min al Yahuud wa naas Griigi aamanu. ²Laakin al maa aamanu min al Yahuud Harraku nufuus al umam, wa Hayyaru afkaarum vashaan yakuunu Didd al axwaan. ³Wa Buulus wa Barnaaba gavadu wakit Tawiil, yitkallamu biduun xoof van ar Rabb. Wa_r Rabb kaan bish-had le kilmat nivmatu, wa biddiihum guwwa le yavmilu valaamaat wa vajaayib. ⁴Wa naas al madiina ingasamu. Wa bavDum kaanu mava_i Yahuud wa bavDum mava_r rasuuleen.

AVMAAL 14:5

⁵Wa lamma_l umam wa_l Yahuud mava ru'asaahum kaanu vaawziin yashtimuuhum wa yarmuuhum be_l Hujaar, ⁶hum simivu beehu, wa harabu le mudun Listra wa Darba fi Lika'uniyya, wa le_l bilaad al gariiba. ⁷Wa kaanu hinaak bibashshiru.

SHIFA AR RAAJIL AL AVRAJ

⁸Wa fi Listra, raajil kaan bigvud, wa huwa makassah fi rijleehu, avraj min batn ummu, wa maa masha abadan. ⁹Wa hu simiv Buulus yitkallam. Wa Buulus vaayan leehu, wa shaaf 'innu vindu iimaan le_sh shifa. ¹⁰Wa gaal be Soot vaali, "Guum vala kirveek!" Wa_r raajil naTTa wa ibtada yamshi. ¹¹Wa lamma naas kutaar shaafu_l vamalu Buulus, rafavu aswaatum be lugha Lika'uniyya wa gaalu, "Al aaliha fi shakil an naas nazalu leena." ¹²Wa hum sammu Barnaaba Zafs wa Buulus Harmas, vashaanu kaan al biguud fi_l kalaam. ¹³Wa gassis Zafa, al kaan beetu barra shwaiya min al madiina, jaab teeraan wa tiijaan le_l abwaab, wa kaan vaawiz yagaddim DabiiHa mava_n naas al kutaar. ¹⁴Laakin lamma_r rasuuleen, Barnaaba wa Buulus simivu be da, sharratu hiduumum wa jaru fi wash an naas al kutaar wa kooraku, ¹⁵"Yaa rujaal, bitsawwu da le shinu? NiHna kamaan naas, vindana nafs aT *Tabiiva zeyakum. Wa nabashshirkum vashaan tarjavu min al Haajaat al biduun faida di le Allaah al Hai, al xalag as sama wa_l arD wa_l baHar wa kullu_l fiiha. ¹⁶Wa fi_z zaman al faat, huwa xalla kullu_l umam yamshu fi Turugum. ¹⁷Wa laakin hu maa saab nafsu biduun shaahid. Wa hu biyavmil al xeer, wa biddiikum maTar min as sama wa dura fi waktu, wa yamla guluubkum be akl wa faraH." ¹⁸Wa be_l kilmaat di, be_t tavb hum waggafu_n naas valashaan maa yaDbahu leehum.

¹⁹Laakin Yahuud min AnTaakiya wa liguuniya jo wa Harrakoohum Hatta ramu_l Hujaar vala Buulus. Wa jarroohu barra_l madiina, wa hum yaftakiru huwa maat. ²⁰Wa laakin lamma_t talaamiiz wagafu Hawaaleehu, hu gaam wa daxal al madiina. Wa_l yoom al bavDu, hu marag mava Barnaaba le Darba. ²¹Wa bavd maa bashsharu fi_l madiina diik, naas kutaar bigu talaamiiz. Wa bavDeen rajavu le Listra wa liguuniya wa Antaakiya, ²²yasaavidu nufuus at talaamiiz wa **yashajjivuum 'an yakuunu saabitiin fi_l iimaan, wa yaguulu, "Laazim naSbur vala atvaab katiira vashaan nadxul malakuut Allaah." ²³Wa Buulus wa Barnaaba ixtaaru leehum shuyuux fi kullu kaniisa, wa be_S Sala wa_S Soom gaddamoohum le_r Rabb al aamanu beehu.

*Tabiiva: al Haajaat an naas yavmiluuha min wilaadatun biduun at tavliim.

**shajjav, yashajjiv: yashaddid.

²⁴Wa bavd maa marru be Bisidiyya, jo le Bamfiliyya. ²⁵Wa lamma bashsharu be_l kilma fi Barja, nazalu le Attaaliya. ²⁶Wa min hinaak saafaru fi_l baHar le AnTaakiya, al maHall al fiihu al kaniisa kaanat gaddamatun fi_l awwal le nivmat Allaah le_l vamaal al hassav kammaloohu. ²⁷Wa lamman wiSlu, jamavu_l kaniisa, wa xabbaru be kullu Haaja Allaah vamaal mavaahum, wa'keef fataH le_l umam baab al iimaan. ²⁸Wa hum gavadu mava_t talaamiiz mudda Tawiila.

AL MAJLIS FI UURUSHALIIM

15 Wa bavD min ar rujaal nazalu min al Yahuudiyya le Antaakiya, wa kaanu bivallimu_l axwaan wa yaguulu, "In kaan maa takuunu muTahhariin Hasab vaadat Muusa, maa bitagdaru taxlaSu." ²Wa HaSal le Buulus wa Barnaaba mushaakala wa kalaam katiir mavaahum. Valashaan kida, ixtaaru Buulus wa Barnaaba wa naas taanyiin minnahum yamshu le Uurushaliim le_r rusul wa_sh shuyuux fishaan as su'aal da. ³Wa bavd maa_l kaniisa rassalum, hum saafaru le Finiigiya wa_s Saamira, wa kaanu bixabbirum be rujuuv al umam. Wa kullu_l axwaan firHu faraH vaZiim. ⁴Wa lamman wislu le Uurushaliim, al kaniisa wa_r rusul wa_sh shuyuux gaabalatum. Wa xabbaroohum be kull al vamalu Allaah mavaahum. ⁵Laakin bavD min al mi'aaminiin min Hizb al Farriisiyyiin gaamu wa gaalu, "Al umam laazim yakuunu muTahhariin. Wa naddiihum amr 'an yaHfaZu gaanuun Muusa."

⁶Wa_r rusul wa_sh shuyuux itlammu vashaan yashuufu_l Haaja di. ⁷Wa bavd maa itkallamu katiir, gaam BuTrus wa gaal leehum, "Yaa axwaan, intu bitavrifu min zamaan, Allaah ixtaarni min beenkum, vashaan al umam yasmavu min xashmi kilmat al injiil wa ya'aaminu. ⁸Wa Allaah al bivrif al guluub, shihid leehum lamman addaahum ar RuuH al Gudus zeii maa addaana kamaan. ⁹Wa hu maa vamal farig beenana wa beenum, vashaan naDDaf guluubum be_l iimaan. ¹⁰Valashaan kida, le shinu tajarribu Allaah, wa taxuTTu niir vala ragabaat at talaamiiz? Wa_n niir da mush abahaatna wa laa niHna gidirna nashiilu. ¹¹Laakinna be nivmat ar Rabb Yasuuv al MasiiH na'aamin vashaan naxlaS, zeii maa hum yaxlaSu kamaan."

¹²Wa kullu_n naas sakatu, wa kaanu yasmavu le Barnaaba wa Buulus wa hum yaguulu leehum kullu_l vamalu Allaah be iideehum min al valaamaat wa_l vajaayib. ¹³Wa bavd maa xallaSu kalaamum, Yavkuub itkallam wa gaal, "Yaa axwaan, asmavu leiya. ¹⁴Simvaan xabbarna keef Allaah zaar al umam

AVMAAL

fi_l awwal, vashaan taaxud minnahum naas le nafsu. ¹⁵Wa kilmaat al anbiya tattafiq mava da, zeii maa huwa maktuub,

¹⁶Barjav bavd da,
wa abni xeemat Daawuud al wagavat.
Wa babni kamaan xaraabaatu, wa bavamila jadiida marra taanya.
¹⁷Valashaan baagi_n naas at taanyiin wa kullu_l umam al axadu ismi valeehum,
yaTlubu_r Rabb al vaamil al Haajaat di, yaguul ar Rabb.
¹⁸Wa di mavruufa giddaamu min zamaan.

¹⁹Valashaan kida, fikri ana, maa naxuTT Himil tagiil vala_l birjavu le Allaah min al umam. ²⁰Laakin naktib leehum vashaan yarfuDu_D DabaHooHa le_l *aSnaam, wa_z zina, wa maa yaaklu_l laham al min bahaayim maxnuug, walla_d damm. ²¹Vashaan min az zaman al gadiim, bibashshiru be Muusa fi kullu_madiina, wa bigruuHu fi buyuut ar Rabb kullu_sabit."

JAWAAB AL MAJLIS LE_L AXWAAN MIN AL UMAM

²²Fi_l wakit da, ar rusul wa_sh shuyuux mava kullu_l kaniisa shaafu 'innu kwaiyis yaxtaaru minnahum raajleen, wa yarassiluuhum le AnTaakiya mava Buulus wa Barnaaba. Wa ixtaaru Yahuuza al ismu Barsaaba, wa Siila, raajleen mavruufiin been

al axwaan. ²³Wa katabu_j jawaab, wa rassaloohu mavaahum. Wa_j jawaab gaal, "Min al axwaan, ar rusul wa_sh shuyuux le_l axwaan min al umam fi AnTaakiya wa Suuriyya wa Kilikiyya. NaSallim valeekum. ²⁴Simivna bavD an naas maragu minnana wa Harrakookum wa Hayyaru nufuuskum be kilmaatam. Wa niHna maa amarnaahum yasawwu kida. ²⁵Wa kulluna ittafagna naxtaar raajleen, wa narassiluuhum leekum mava Habiibeena Barnaaba wa Buulus. ²⁶Wa hum raajleen xaataru be Hayaatum fishaan isim Rabbana Yasuuv al MasiiH. ²⁷Wa fishaan kida, rassalna leekum Yahuuza wa Siila. Wa hum bixabbiruukum be_l Haajaat di be kalaam al xashm. ²⁸Wa kaan kwayiis lejr RuuH al Godus wa leena, 'an maa naxuTT valeekum Himil foog al Haajaat aj jaiya di: ²⁹Wa hiya 'an tarfuDu_D DabaHu le_l aSnaam, wa d damm, wa_l laHam al min bahaayim maxnuug, wa_z zina. Wa iza manavtu nufuuskum min deel, bitavmilu kwayiis. Mava_s salaama."

³⁰Wa lamma rassaloohum, deel maragu le AnTaakiya wa lammu_n naas, wa Sallamu leehum aj jawaab. ³¹Wa lamma an naas garoohu, hum firHu be_t tavziya di. ³²Wa Yahuuda wa Siila, wa hum kamaan kaanu anbiya, bashsharu_l axwaan be kalaam katiir, wa shaddadoohum. ³³Wa bavd maa

*Sanam, aSnaam: al Haajaat al yavbuduuha.

AVMAAL 16:13

istannu hinaak wakit, al axwaan xalloohum yamshu be salaam le_n naas ar rassaloohum. ³⁴Wa laakin Siila ixtaar yistanna hinaak. ³⁵Laakin Buulus wa Barnaaba gavadu fi AnTaakiya bivallimu wa bibashshiru be kilmal ar Rabb mava taanyiin katiiriin kamaan.

³⁶Wa bavD wakit, Buulus gaal le Barnaaba, "Xalluuna narjav wa nazuur al axwaan fi kullu madiina al bashsharna fiiha be kilmal ar Rabb, wa nashuuf keef hum biyavmilu." ³⁷Wa Barnaaba kaan vaawiz yaaxud mavaahum kamaan YuuHanna_l ismu Markus. ³⁸Laakin Buulus iftakar maa kwayiis yaaxud mavaahum al xallaahum fi Bamfiliyya wa maa masha mavaahum le_l vamaal. ³⁹Wa HaSalat beenum shakla kabiira, Hatta masha waaHid van at taani. Wa Barnaaba axad Markus wa saafar be murkab le Gubrus. ⁴⁰Laakin Buulus ixtaar Siila, wa marag bavd maa_l axwaan gaddamooohu le nivmat Allaah. ⁴¹Wa marra be Suuriyya wa Kilikiyya yashaddid al kanaayis.

RU'YA BUULUS FI TARUUWAAS

16 Wa Buulus ja le Darba wa Listra. Wa kaan hinaak tilmiiz ismu Timutaawus, walad mara Yahuudiyya, mi'aamina, wa laakin abuuhu kaan Griigi. ²Wa_l axwaan al fi Listra wa liguuniya kaanu yaguulu Timutaawus shaabb Taiyib. ³Wa Buulus kaan daayir yaaxudu mavaahu fi_s safar. Wa fishaan kida, Tahharu valashaan al Yahuud al fi_l maHallaat diik, vashaan kulluhum kaanu bivrifu abuuhu Griigi. ⁴Wa hum kaanu bisaafiru min balad le balad. Wa kaanu biSallimuuhum al awaamir aj jahhazoooha_r rusul wa_sh shuyuux al fi Uurushaliim vashaan yaHfaZuuha. ⁵Wa_l kanaayis kaanu bishaddidu fi_l iimaan, wa biziidu fi_l vadad kullu yoom.

⁶Wa bavd maa marru be Firigiyya wa maHallaat GhalaaTiyya, ar RuuH al Godus maa xallaahum yitkallamu be_l kilma fi Aasiya. ⁷Wa lamma jo le Miisiyya, jarrabu yamshu le Bisiniyya. Wa_r RuuH maa xallaahum. ⁸Valashaan kadi, faatu vala Miisiyya, wa nazalu le Taruuwaas. ⁹Wa fi_l leel, Zaharat le Buulus ru'ya. Kaan fih raajil min Makiduuniyya waagif, yaTlub leehu wa yaguul, ¹⁰"Tavaal le Makiduuniyya

wa saavidna." Wa Tawwaali lamma Buulus shaaf ar ru'ya, Talabna namshi le Makiduuniyya vashaan it'akkadna 'an ar Rabb naadaana le nabashshirum.

¹¹Wa saafarna fi_l baHar min Taruuwaas, wa masheena fi sikka vadiila le Samuutraaki, wa_l yoom al bavDu le Niyabulus. ¹²Wa min hinaak le Fiilibbi, wa hiya awwal madiina fi mudiiriyyat Makiduuniyya wa kuuluuniyya Ruumaaniyya. Wa istanneena fi_l madiina di aiyaaam galiila. ¹³Wa fi yoom as sabit, maragna barra min baab al madiina le_l baHar, le makaan iftakarna

AVMAAL 16:13

fiihu maHall le_S Sala. Wa gavadna wa kallamna_n niswaan al itlammu hinaak. ¹⁴Wa kaanat fih mara bitasmavna isima Liidiyya al bitbiiv gumaash *banafsaji, min madiina Tiyatiira, wa bitxaaf Allaah. Wa_r Rabb fataH galba vashaan taxalli baala le_l biguulu Buulus. ¹⁵Wa lamma itvammadat, hiya wa naas beeta, sa'alatna wa gaalat, "Iza Hakamtu ana mi'aamina be_r Rabb, adxulu beeti wa agvudu fiihu." Wa sa'alatna katiir, wa gavadna mavaaha.

BUULUS WA SIILA FI_S SIJIN FI FIILIBBI

¹⁶Wa HaSal wakit maa niHna kunna maashiin le makaan as Sala, gaabalatna xaddaama bitavmil Haajaat be_s sihir. Wa kaanat bitjiib le asyaada guruush katiira be_s siHir bitaava. ¹⁷Wa hiya mashat wara Buulus wa_l kaanu mavaahu, wa koorakat wa gaalat, "Ar rujaal deel, hum xaddaamiin Allaah al Vaali, wa yabashshiruukum be Tariig al xalaaS." ¹⁸Wa hiya vamatat kida aiyaaam katiira, Hatta Buulus tivib katiir min da, wa itlafat wa gaal le_r ruuH, "Ana aamurak b_ism Yasuuv al MasiH, amrug minnaha." Wa marag fi_d dagiiga diik.

¹⁹Wa wakit asyaada shaafu maa gidru yaksibu guruush minnaha bavd da, gabaDu vala Buulus wa Siila, wa jarroohum le_s suug giddaam al Hukkaam. ²⁰Wa jaaboohum le_l gudaat wa gaalu, "Ar raajleen deel min naas al Yahuud. Wa hum yalaxbitu baladna. ²¹Wa yavallimu be vaadaat maa be_l gaanuun vashaan nagbala wa navmila, vashaan niHna naas Ruumaani." ²²Wa_n naas gaamu valeehum. Wa_l guDaaT amaru vashaan yaglavu minnahum hiduumum, wa yaDrubuuhum be_l vaSaayaat. ²³Wa lamma Daraboohum Darabaat katiira, ramoohum fi_s sijn. Wa amaru_s sajjaan yaHrasum be_t tamaam. ²⁴Wa huwa, vashaan gibil amr zei da, xaTTaahum fi_s sijn al fi juwwa, wa rabaT kirveenum be xashab magduud.

²⁵Wa fi nuSS al leel tagriiban, Buulus wa Siila kaanu yaSallu wa yarattilu le Allaah, wa_l maHbuusiin yasmavuuhum. ²⁶Wa HaSalat vala ghafla zalzala shadiida, Hatta asaasaat as sijn hazzu. Wa Tawwaali kullu abwaab as sijn infataHu, wa janaaziir kulluhum itfakku. ²⁷Wa lamma as sajjaan gaam min an noom, wa shaaf abwaab as sijn maftuuHa, hu Tallav seefu wa kaan vaawiz yaktul nafsu, fishaan iftakar kullu_l maHbuusiin harabu. ²⁸Laakin Buulus naadaahu be Soot vaali wa gaal, "Maa tavmil le nafsak Haaja baTTaala. Kulluna fih hina." ²⁹Wa Talab faanuus, wa jara le juwwa, wa wagav giddaam Buulus wa Siila wa huwa yarjif min al xoof. ³⁰Wa bavd da, marragum wa gaal, "Yaa asyaadi, asawwi shinu vashaan akuun muxallaS?" ³¹Wa gaalu, "Aamin be_r Rabb Yasuuv, wa bitaxlaS, inta wa ahl beetak." ³²Wa kallamoohu wa kullu_l

*banafsaji: al loon al mavmuul min aHmar wa azrag lamma yalaxbiTuuha.

AVMAAL 17:11

fi beetu be kilmat ar Rabb. ³³Wa axadum fi_s saava diik min al leel, wa ghassal juruuHum. Wa itvammad Tawwaali, hu wa kullu ahl beetu. ³⁴Wa axadum le beetu wa jaab leehum akl. Wa inbasaT mava kullu ahl beetu vashaan kaanu tamanu be Allaah.

³⁵Wa lamman ja an nahaar, al guDaat rassalu_D Dubbaat yaguulu le_s sajjaan, "Fikk ar raajleen deel." ³⁶Wa_s sajjaan xabbar Buulus be_l kalaam da, "Al guDaat rassalu vashaan yafikkuukum. Hassav amrugu w_amshu be salaam." ³⁷Wa Buulus gaal leehum, "Daraboonaa giddaam an naas biduun muHaakama, wa niHna raajleen Ruumaaniyyiin. Wa ramoona fi_s sijin. Wa hassav yafikkuuna be_s sirt? Laa! Laakin xalluum nufuusum yaju wa yaaxuduuna barra." ³⁸Wa_D DubbaaT xabbaru_l guDaat be_l kalaam da. Wa hum xaafu lamma simivu hum naas Ruumaani. ³⁹Wa jo leehum wa gaalu, "NiHna mit'assifiin." Wa jaaboohum barra min as sijin, wa sa'aloohum yamrugu min al madiina. ⁴⁰Wa lamma maragu min as sijin, mashu le beet Liidiyya. Wa shaafu_l axwaan wa shajjavoohum. Wa bavd da maragu.

FI TASALUNIIKI

17 Wa bavd maa marru be Amfibulis wa Abuluniyya, jo le Tasaluniiki. Wa kaan fiiha beet ar Rabb al Yahuud. ²Wa Buulus daxal beet ar Rabb Hasab vaadatu, wa kaan bitkallam mavaahum be beyyinaat min al kutub talaata *subuut. ³Wa yawarriiHum, wa yasabbit 'innu_l MasiiH kaan laazim yitwajjav, wa yaguum min been al meyyitiin. Wa gaal, "Yasuuv da, al ana babashshirkum beehu, huwa_l MasiiH." ⁴Wa bavD minnahum gibilu_l kilma, wa jamavu le Buulus wa Siila. Wa kamaan naas kutaar vamalu ze da min naas Griigi al bixaafu Allaah, wa_l vadad maa kaan Saghaiyir min an niswaan kamaan. ⁵Wa_l Yahuud Hasadu, wa axadu rujjaal baTTaaliin min naas as suug, wa lammu naas kutaar, wa vamalu dawsha fi_l madiina. Wa jaru le beet Yaasuun, wa Talabu yaTallivuuhum le_n naas. ⁶Wa lamma maa ligoohum, jarru Yaasuun wa bavD al axwaan le salaatiin al madiina, wa hum yakoorku, "Deel al galabu_d dunya, jo hina kamaan. ⁷Wa Yaasuun gibilum fi beetu. Wa deel kulluhum yavmilu ash shi al yagaawim gawaaniin GeeSar, vashaan yaguulu fih malik taani, huwa Yasuuv." ⁸Wa HaSalat dawsha fi_n naas wa salaaTiin al madiina lamma simivu_l kalaam da. ⁹Wa lamma axadu **Damaana min Yaasuun wa min at taanyiin, xalloohum yamshu.

FI BIIRIYYA

¹⁰Wa Tawwaali, al axwaan rassalu Buulus wa Siila be_l leel le Biiriyya. Wa hum, lamma wiSlu, daxalu beet ar Rabb al Yahuud. ¹¹Wa deel kaanu afDal min al fi Tasaluniiki, vashaan giblu_l kilma be kullu §nishaaT. Wa kaanu

*sabit, subuut

**damaana: guruush waaHid yadfav vashaan yakuun Hurr lighaayat wakit al gaDiyya.

§nishaaT: ash shughl al yavmilu be kullu_l guwwa.

kullu yoom bifattishu_l kutub vashaan yashuufu iza al Haajaat di SaHiiHa. ¹²Wa katiiriin minnahum aamanu, wa kamaan vadad maa galiil min naas Griigi, min an niswaan al muHtaramaat wa min ar rujaal. ¹³Wa lamma_l Yahuud al fi Tasaluniiki virfu Buulus bashshar be kilmata Allaah fi Biiriyya kamaan, hum jo le hinaak yaHarriku_n naas wa yalaxbiTuuhum. ¹⁴Wa be surva, al axwaan rassalu Buulus vashaan yamshi le Taraf al baHar. Laakin Siila wa Timutaawus gavadu fi Biiriyya. ¹⁵Wa_r rujaal al mashu mava Buulus, jaaboohu le Atiina. Wa hum mashu bavd maa axadu amr minnu le Siila wa Timutaawus vashaan yaju leehu awwal maa mumkin.

FI ATIINA

¹⁶Wa wakit maa Buulus kaan yistanna leehum fi Atiina, zivil fi ruuHu lamma shaaf al madiina malyaana be aSnaam. ¹⁷Wa kaan bixabbir al Yahuud wa_n naas al bixaafu Allaah, fi beet ar Rabb, wa_n naas al hu gaabalum fi_s suug kullu yoom. ¹⁸Wa bavD min an naas min al mitvallimiin gaabaloohu, al Abikuriyyiin wajr Ruwaagiyyiin. Wa bavD minnahum gaalu, "Al ghalabaawi da vaawiz yaguul shinu?" Wa taanyiin gaalu, "YaZhar 'innu yanaadi be aaliha ghariiba." Wa gaalu kida valashaanu kaan bibashshir be Yasuuv wa_l giyaama. ¹⁹Wa axadoohu wa jaaboohu le Ariyuus Baaghuus wa gaalu, "Mumkin navrif at tavliim aj jadiid da shinu, al inta titkallam beehu?" ²⁰Inta tajiib le iDneena afkaar ghariiba, wa vaawziin navrif mavnaaha shinu." ²¹Wa kaanu naas Atiina kulluhum wa_l ghariibiin as saakniin beenum bisrufu kullu waktum fi Haaja waaHda bass, wa di vashaan yitkallamu walla yasmavu shi jadiid.

²²Wa Buulus wagaf fi wasT al Ariyuus Baaghuus wa gaal, "Yaa rujaal tiina, bashuuf fi kullu Haaja intu naas shudaad fi diinkum." ²³Wa wakit maa kunta bafuut wa bashuuf maHallaat aD DabiiHa bitaavatkum, ligiit kamaan maDbah maktuub foogu, Le ilaah maa mavruuf. Wa daak al bitavbuduuhu biduun mavrifa, ana hassav babashshirkum beehu. ²⁴Allaah al xalag ad dunya wa kullu_l fiiha, huwa Rabb as sama wa_l arD. Wa huwa maa yaskun fi heyaakil mavmuula be_l iideen. ²⁵Wa iideen az zool maa bitaxdimu ze i maa huwa muHtaaj le Haaja, valashaan huwa_l bididi le kull an naas Hayaat wa nafs wa kullu shi. ²⁶Wa hu vamaal min insaan waaHid kullu umma min an naas, vashaan yaskunu foog kullu_l arD. Huwa ixtaar az zaman al majahhaz leehum, wa atraaf maHallaatum vashaan yaskunu fiiha. ²⁷Wa Allaah vamaal da valashaanum yaTlubuuhu, wa yimkin yamiddu leehu iideehum wa yalguuhu. wa law hu maa baviid min kullu waaHid minnana.

AVMAAL 18:10

²⁸Wa niHna beehu naviish, wa nitHarrak, wa nakuun mawjuud.

Zei maa bavD min ghannaayiinkum gaalu,

NiHna naslu.

²⁹Wa valashaan niHna nasl Allaah, maa naftakir Tabiiyat Allaah ze i ad dahab walla_l fiDDa walla_l Hajar al manguush be Suurat shughl az zool wa shaTaartu. ³⁰Wa Allaah, fi_z zaman al faat, marra valeehum, vashaan maa fih mavrifa. Laakin hassav hu yaamur kullu_n naas fi kullu maHall 'an yatuubu. ³¹Vashaanu ixtaar yoom fiihu biyaHkum vala_d dunya be_l vadl be_l insaan aj jahhazu. Wa adda le_l kull beyyina, lamma gawwamu min been al meyyitiin."

³²Wa lamma simivu van al giyaama min been al meyyitiin, bavD minnahum DiHiku valeehu. Wa taanyiin gaalu, "Binasmav minnak van da marra taanya." ³³Wa

kida, Buulus marrag min beenum. ³⁴Wa lakin bavD min an naas istannu mavaahu wa aamanu, minnahum Diyunisiyuus min al Ariyuus Baaghuus, wa mara isima Daamaris, wa taanyiin mavaahum.

FI KUURINTUUS

Wa bavd da, Buulus masha min Atiina wa ja le Kuurintuus. ²Wa liga Yahuudi ismu Akiila, BunTi_j jins. Wa hu kaan ja fi wakit gariib min litaaliya mava Biriiskilla, maratu. Valashaan Kuluudiyuus kaan amar kullu_l Yahuud yamshu min Ruumiya. Wa Buulus ja leehum. ³Wa fishaan kaan min nafs ash shughl zeiyahum, gavad mavaahum yashtaghil mavaahum. Wa hum kaanu biyavmilu xiyaam. ⁴Wa huwa kaan bitkallam fi beet ar Rabb kullu sabit, wa *yaraDDi_l Yahuud wa naas Griigi.

⁵Wa lamma Siila wa Timutaawus jo min Makiduuniyya, Buulus adda nafs vashaan yabashshir bass, wa yash-had le_l Yahuud Yasuuv huwa al MasiiH. ⁶Laakin lamma_l Yahuud kaanu bigaawimu wa bishtimuuu, Buulus hazz hiduumu wa gaal leehum, "Dammikum vala ruuseenkum! Ana biduun zamb. Wa min hassav bamshi le_l umam." ⁷Wa marag min beet ar Rabb, wa ja le beet raajil bixaaf Allaah, ismu Tiitiyuus Yuustus. Wa beetu kaan janb beet ar Rabb. ⁸Wa Kariisbus, ra'iis beet ar Rabb, aaman bejr Rabb mava kullu naas beetu. Wa katiiriin min al Kuurintiyyiin as simivu, aamanu wa itvammadu. ⁹Wa_r Rabb gaal le Buulus fi_r ru'ya fi_l leel, "Maa taxaaf, laakin itkallam wa maa taskut. ""Vashaan ana mavaak, wa waaHid maa bixuTT

*raDDa, yaraDDi: yavmil az zool raDyaan.

225

iidu valeek vashaan yaDurrak. Valashaan ana vindi naas kutaar fi_l madiina di." ¹¹Wa Buulus gavad sana wa sitta shuhur bivallim kilmat Allaah beenum.

¹²Wa lamma kaan ghaaliyuun mudiir Axaaya, al Yahuud gaamu be nafs waaHda vala Buulus, wa jaaboohu le_l maHkama. ¹³Wa gaalu, "Ar raajil da *yitrajja an naas Hatta yavbudu Allaah be_l vaks al gaanuun." ¹⁴Wa lamma Buulus kaan daayir yaftaH xashmu, ghaaliyuun gaal le_l Yahuud, "Law kaan fi_sh shi da zulm walla zamb baTTaal, kunta be_l Hagg itHammalkum, yaa Yahuud." ¹⁵Wa laakin iza kaan su'aal van kilmaat wa uSuum wa van gaanuunkum, shuufuuha intu. Ana maa daayir akuun gaaDi fi_l Haajaat di." ¹⁶Wa kida Taradum min al maHkama. ¹⁷Wa kulluhum masaku Suustaniis, ra'iis beet ar Rabb, wa Daraboohu giddaam al maHkama. Wa ghaaliyuun maa xalla baalu le daak kullu kullu.

BIRISKILLA, AKIILA, WA ABULLUUS

¹⁸Wa Buulus gavad hinaak aiyaam katiira. Wa bavd da, gaal leehum mava_s salaama, wa saafar be murkab le Suuriyya, wa axad mavaahu Biriskilla wa Akiila. Wa Buulus kaan Halag raasu fi Kanxiriya, valashaan kaan valeehu wavad. ¹⁹Wa wiSlu le Afasus, wa Buulus xallaahum al itneen hinaak, wa daxal beet ar Rabb wa vallam al Yahuud. ²⁰Wa lamma Talabu minnu yagvud wakit ziyaada, maa kaan daayir. ²¹Laakin lamma xallaahum, hu gaal, "Barjav leekum in sha' Allaah." Wa bavd da, saafar be murkab min Afasus.

²²Wa lamma nazal fi GeeSariyya, Talav wa Sallam vala_l kaniisa. Wa bavd da nazal le AnTaakiya. ²³Wa bavd maa istanna mudda fi Antaakiya, marag wa marra be_t tartiib be maHallaat Ghalaatiyya wa Firijiyya yashaddid kullu_t talaamiiz.

²⁴Wa fi_z zaman da, Yahuudi ismu Abulluus min naas al Iskandariyya ja le Afasus. Wa huwa raajil vindu gudra fi_l kalaam wa fi_l Kutub. ²⁵Wa hu kaan mitvallim fi Tariig ar Rabb. Wa valashaanu Haarr fi_r ruuH, kaan bitkallam wa bivallim be_Z ZabT al Haajaat van Yasuuv. Wa huwa maa yavrif illa mavmuudiyat YuuHanna. ²⁶Wa ibtada yitkallam biduun xooF fi beet ar Rabb. Wa lamma Biriskilla wa Akiila simivoohu, axadoohu leehum, wa warroohu Tariig Allaah tamaam. ²⁷Wa lamma kaan vaawiz yamshi le Axaaya, al axwaan shajjavoohu vala da, wa katabu le_t talaamiiz hinaak vashaan yagbaluuhu. Wa lamma wiSil, saavad katiir deel al be_n nivma kaanu aamanu. ²⁸Wa be guwwa kaan bighlib al Yahuud giddaam an naas, wa yabeyyin be_l Kutub Yasuuv huwa al MasiiH.

*itrajja, yitrajja: yas'al katiir.

BUULUS FI AFASUS

19Wa HaSal lamma Abulluus kaan fi Kuurintuus, Buulus faat be_l maHallaat at vaalya wa ja le Afasus. Wa hinaak liga bavD min at talaamiiz. ²Wa gaal leehum, "Gibiltu_r RuuH al Gudus lamma aamantu?" Wa gaalu leehu, "Wa laa simivna fih ar RuuH al Gudus." ³Wa Buulus gaal, "Itvammadtu be shinu?" Hum gaalu, "Be mavmuudiyat YuuHanna." ⁴Wa Buulus gaal, "YuuHanna vammad be mavmuudiyat at tooba, wa kallam an naas vashaan ya'aaminu be_l biji bavDu, yavni be Yasuuv." ⁵Wa lamma simivu, itvammadu b_ism ar Rabb Yasuuv. ⁶Wa lamma Buulus xaTTa iideenu foogum, ar RuuH al Gudus ja valeehum, wa itkallamu be lughaat wa itnabbu. ⁷Wa kulluhum kaanu iTnaashar raajil tagriiban.

⁸Wa Buulus daxal beet ar Rabb. Wa kaan bitkallam biduun xooF muddat talaata shuhuur, yitfaakar wa yaraDDi van Haajaat malakuut Allaah. ⁹Wa bavD minnahum, ruuseenum bigu gawwiyyiin wa abu ya'aaminu, wa shatamu_t Tariig giddaam an naas. Valashaan kida, Buulus xallaahum wa axad at talaamiiz mavaahu. Wa kaan bitkallam mavaahum kullu yoom fi madrasat Tiiraannus. ¹⁰Wa istamarra kida le muddat sanateen, lighaayat kullu_s saakniin fi Aasiya min Yahuud wa naas Griigi simivu kilmat ar Rabb.

¹¹Wa Allaah vamaal be iideen Buulus vajaayib maxSuuSa, ¹²Hatta kaanu yaaxudu le_l vaiyaaniin manaadiil wa maryalaat min jismu. Wa hum bigu Taibiin min amraaDum, wa_l arwaaH ash sharriira maragu minnahum. ¹³Wa bavD min al Yahuud, as saafaru min makaan le makaan yaTrudu arwaaH sharriira, jarrabu yanaadu be isim ar Rabb Yasuuv vala_l vindahum arwaaH sharriira. Wa kaanu biguulu, "Aamurkum be Yasuuv al bibashshir beehu Buulus, aTlavu." ¹⁴Wa sabva awlaad le Yahuudi, ra'iis gusus, ismu Sakaawa, kaanu biyavmilu daak. ¹⁵Wa_r ruuH ash sharriir raDDa valeehum wa gaal, "Ana bavrif Yasuuv wa bavrif Buulus, laakin intu, minu intu?" ¹⁶Wa bavd da, ar raajil al kaan vindu_r ruuH ash sharriir, naTTa valeehum, wa ghalabum, wa Darabum lighaayat maa jaru min al beet da varyaaniin wa majruuHiin. ¹⁷Wa da biga mavruuf le kullu_l Yahuud wa naas Griigi as saakniin fi Afasus. Wa kulluhum xaafu, wa majjadu ism ar Rabb Yasuuv. ¹⁸Wa katiiriin min al aamanu kaanu biju, wa yavtarifu wa yaxabbiru be avmaalum. ¹⁹Wa katiiriin min al ishtaghalu be_s siHir, jamavu_l kutub wa Haragooha giddaam an naas. Wa lamma Hasabu_t taman, ligu_l jumla xamsiin alf Hittat min al fiDDa. ²⁰Wa kida kilmat ar Rabb kaanat taziid wa tashaddid jiddan.

²¹Wa lamma_l Haajaat di tammat, Buulus garrar be ruuHu 'an yamshi le Uurushaliim bavd maa marra be Makiduuniyya wa Axaaya. Wa gaal, "Bavd maa amshi hinaak, laazim ashuuf Ruumiya kamaan." ²²Wa rassal le Makiduuniyya itneen min al kaanu bixdimuuhu, Timutaawus wa ArasTus. Wa huwa istanna wakit ziyaada fi Aasiya.

DAWSHA KABIIRA FI AFASUS

²³Wa HaSal fi_l wakit daak, dawsha kabiira van aT Tariig. ²⁴Vashaan kaan fih raajil ismu Dimitriyuus, saayigh al bisawwi buyuut Sughaar min fiDDa le ArTaamiis, wa jaab shughl katiir le_S Saaniviin. ²⁵Wa hu lammaahum mava_sh shaghghaaliin fi vamaal zeid da, wa gaal, "Yaa rujaal, intu bitavrifu niHna vindana ehina min aS Sunava di. ²⁶Wa intu tashuufu wa tasmavu fi Afasus wa kullu Aasiya tagriiban, Buulus da vallam naas kutaar Hatta dallu. Wa yaguul al mavmuula be_l iideen maa aaliha abadan. ²⁷ Wa fih xaTar le sunavatna takuun vindaha ism baTTaal. Wa kamaan beet ArTaamiis al ilaaha al vaZiima fi xaTar yaHsibuuha wa laa Haaja. Wa hiya bitagav min majda, wa an naas biyavbuduuha fi Aasiya wa kullu_d dunya."

²⁸Wa lamma simivu da, bigu malyaaniin be_z zavI, wa ibtadu yakooriku wa yaguulu, "Vaziima hiya Artaamiis bitaavat Afasus." ²⁹Wa_l madiina itmalat dawsha. Wa kulluhum jaru mava bavD le maHall al lavb, wa gabaDu Ghaayus wa Aristarxus min Makiduuniyya, SaaHibeen Buulus fi_s safar. ³⁰Wa lamma Buulus kaan vaawiz yadxul been an naas, al axwaan maa xalloohu yadxul. ³¹Wa bavD aS-Haabu min al mavruufiin fi Aasiya, rassalu leehu yaTlubu leehu maa yaxaaTir be nafsu be duxuul al malvab. ³²Wa kaan al bavD yakooriku be shi, wa_l bavD at taani be shi. Valashaan al ijtimaav kaan malaxbaT. Aktar an naas maa virfu le shinu itlammu. ³³Wa bavD min an naas ashsharu le Iskandar vashaan yitkallam, wa_l Yahuud dafavoohu le gidzaam. Wa Iskandar ashshar be iidu huwa daayir yitkallam vashaan nafsu gidzaam an naas. ³⁴Wa lamma virfu huwa Yahuudi, kulluhum kooraku be Soot waaHid saavteen tagriiban, "VaZiima hiya Artaamiis bitaavat Afasus!" ³⁵Wa laakin kaatib al madiina sakkat an naas wa gaal, "Yaa rujaal Afasus, (?)kullu_d dunya maa bitavrif madiinat naas Afasus, hiya bitaHras beet ArTaamiis al vaZiima? Wa bitaHras aS Sanam an nazal min as sama. ³⁶Wa maa fih zool yagdar yankur al Hagiiga di. Valashaan kida, laazim taskutu, wa maa tavmilu shi biduun fikr. ³⁷Vashaan intu jibtu_r raajleen deel, wa hum maa sirgu buyuut al aaliha, wa laa yajaddifu vala ilaahatna. ³⁸Iza Dimitriyuus wa_S Saaniviin al mavaahu vindahum shakwa vala waaHid, al maHkamaat

AVMAAL 20:15

maftuuHa, wa fih salaaTiin. Xalluuhum yashtaku bavDahum vala bavD. ³⁹Wa iza taTlubu Haaja taanya, laazim yavmiluuhu fi majlis gaanuuni. ⁴⁰Vashaan niHna fih xaTar bishtakuuna be fitna fishaan al HaSal al leela. Wa maa fih sabab beehu nagdar naddi Hisaab van ad dawsha di." ⁴¹Wa lamma gaal kida, hu xalla naas al ijtimaav yamshu.

BUULUS TAGAWWIM AFTIXUUS MIN AL MOOT

20Wa bavd maa_d dawsha tammat, Buulus naada_t talaamiiz wa shajjavum wa gaal leehum, "Mava_s salaama," wa marag vashaan yamshi le Makiduuniyya. ²Wa lamma saafar fi_l maHallaat diik wa bashsharum katiir vashaan yaddiihum shujaava, hu ja le balad naas Griigi. ³Wa gavad hinaak talaata shuhuur. Wa lamma garrab

yasaafir fi_l baHar le Suuriyya, al Yahuud vamaalu tartiib Diddu be_s sirr. Valashaan kida, hu ixtaar yarjav be sikkat Makiduuniyya. ⁴Wa mashu mavaahu le Aasiya. Subaatarus ibn Biiruus min Biiriyya, wa Aristarxus, wa Sakuundus min naas Tasaluniiki, wa Ghaayuus min Darba, wa Timutaawus. Wa Tiixikus, wa Turufimus min naas Aasiya. ⁵Wa deel mashu giddaamna wa istannoona fi Taruwaas. ⁶Wa laakin niHna saafarna be murkab min Fiilibbi bavD aiyaam Viid al FaTiir. Wa jiina leehum fi xamsat aiyaam fi Taruwaas, wa gavadna hinaak usbuuv.

⁷Wa fi awwal al usbuuv, itlammeena sawa vashaan nakassir al veesh. Wa Buulus itkallam mavaahum, wa huwa daayir yamshi fi_l yoom at taani. Wa istamar fi_l kalaam le nuSS al leel. ⁸Wa kaanat fih fawaaniis katiira fi_l ooDa al fi foog, al kunna mitlammiin fiiha. ⁹Wa kaan shaabb ismu Aftiixuus gaavid fi_sh shubbaak. Wa hu biga navsaan wa naam noom tagiil. Wa lamma Buulus istamarra fi_l kalaam, an noom ghalab valeehu, wa hu wagav min ad door at taalit le tiHit, wa shaaloohu meyyit. ¹⁰Wa Buulus nazal, wa rama nafsu foog ash shaabb, wa xaTT Diraavtu Hawaleehu wa gaal, "Maa tatvabu, huwa Hai!" ¹¹Wa Talav wa kassar al veesh wa akal, wa itkallam katiir lighaayat aS SabaaH. Wa bavd da marag. ¹²Wa jaabu_sh shaabb Hai, wa itvazzu katiir xalaaS.

AL BISHAARA_L AXIIRA LE SHUYUUX AFASUS

¹³Laakin niHna masheena giddaamu le_l murkab, wa saafarna be murkab le Assuus. Wa kunna vaawziin naaxud Buulus min hinaak, vashaan Buulus kaan vamaal at tartiib da, valashaanu vaawiz yamshi vala kiraavu. ¹⁴Wa lamma hu gaabalna fi Assuus, axadnaahu le Mitiliini. "Wa lamma saafarna be murkab min hinaak, wiSilna fi_l yoom at taani gariib min Xiyuus. Wa fi_l

AVMAAL 20:15

yoom al bavDu, wiSilna le Saamuus, wa fi_l yoom at taani jiina le Miiliitus. ¹⁶Wa Buulus kaan ixtaar yafuut Afasus, vashaan maa laazim yaDayyiv wakit fi Aasiya. Hu kaan mistavjil le yakuun fi Uurushaliim fi Yoom al Xamsiin iza kaan mumkin.

¹⁷Wa min Miiliitus Buulus rassal, wa naada shuyuux al kaniisa. ¹⁸Wa lamma jo leehu, gaal leehum, "Intu bitavrifu keef kunta baviish mavaakum kullu_l wakit min awwal yoom daxalta fi Aasiya. ¹⁹Xadamta_r Rabb be "tawaaDuv katiir, wa dimuuv katiira, wa be tajaarib HaSalu leiya min tartiib al Yahuud al fi_s sirr. ²⁰Wa bitavrifu ana maa abeet abashshirkum be aiya Haaja al fiiha faaida leekum, laakin vallamtakum giddaam an naas wa fi kullu beet. ²¹Ana shaahid le_l Yahuud wa le naas Griigi be_t tooba le Allaah, wa_l iimaan be Rabbana Yasuuv al MasiiH. ²²Wa hassav shuufu, bamshi le Uurushaliim marbuuT be_r RuuH, wa maa bavrif al biyaHSal leiya hinaak, ²³illa_r RuuH al Gudus yash-had leiya fi kullu matiina, wa yaguul janaaziir wa atvaab yistannuuni. ²⁴Laakinni maa aHsib Hayaati ghaali le nafsi abadan, iza kaan bass akammil shughli wa_l xidma al gibilta min ar Rabb Yasuuv vashaan ash-had be injiil nivmat Allaah. ²⁵Wa hassav shuufu, ana bavrif intu maa bitshuufu washshi taani marra, intu, yaa kullu_l ana masheet beenum babashshir be_l malakuut. ²⁶Valashaan kida, ash-had leekum ana naDiif min damm kullukum. ²⁷Vashaanni maa itwaggafta axabbirkum be kullu iraadat Allaah. ²⁸AHrasu nufuuskum wa kullu_l muraaH, al vamalkum ar RuuH al Gudus fiihu wukalaa, vashaan takuunu ruvaat kaniisat Allaah al ishtaraaHa be dammu. ²⁹Wa ana bavrif bavd maa masheet, diyaab mitwaHHishiin bidxulu, wa maa birHamu vala_l muraaH. ³⁰Wa minnakum nufuuskum, biguumu rujaal yitkallamu be Haajaat mavawwaja, vashaan yajurru_t talaamiiz waraahum. ³¹Valashaan kida, aHrasu, wa itzakkaru ana muddat

talaata siniin maa waggafu leel wa nahaar aHazzir kullu waaHid minnakum be_d dimuuv. ³²Wa hassav baddiikum le Allaah, wa le kilmat nivmatu, al bitagdar tabniikum wa taddi leekum al miiraat mava kullu_l giddiisiin. ³³Ana maa **Tamavta min zool fiDDa walla dahab walla hiduum. ³⁴Intu nufuuskum bitavrifu_l iideen deel kaanat taxdim iHTiyaajaati, wa iHTiyaajaat al kaanu mavaai. ³⁵Wa warreetkum fi kullu Haaja keef laazim natvab le nasaavid aD Daviifiin, wa nitzakkar kilmaat ar Rabb Yasuuv al gaal, "Huwa_l bidu bikuun mubaarak aktar min al bigbal."

*tawaaDuv: galb maa mitkabbir

**Tamav, yaTmav: yaHibb Haajaat le nafsu

AVMAAL 21:16

lamma gaal da, rakav vala rukbatehu mava kulluhum wa Salla. ³⁷Wa kulluhum baku bika shadiid, wa wagavu vala ragabat Buulus, wa Sallamu valeehu. ³⁸Wa bigu Haznaaniin ziyaada vala_l kilma al gaal leehum, "Intu maa bitshuufu washshi marra taanya." Wa bavd da, mashu mavaahu le_l murkab.

AS SAFAR LE UURUSHALIIM

21 Wa lamma xalleenaahum wa saafarna be murkab, masheena fi sikka Tawwaali le Kuus, wa fi_l yoom at taani le Ruudus, wa min hinaak le Baataaraa. ²Wa valashaan ligiina murkab tagTav al baHar le Finiigiya, rikibnaaha wa saafarna. ³Wa lamma gidirna nashuuf Gubrus, xalleenaaha vala shimaalna, wa saafarna le Suuriyya. Wa wiSilna le Suur, vashaan hinaak al murkab kaanat tanazzil budaavata. ⁴Wa valashaan ligiina_t talaamiiz, gavadna mavaahum usbuuv. Wa hum kaanu biguulu le Buulus be_r RuuH vashaan maa yaTlav le Uurushaliim. ⁵Wa laakin lamma al wakit faat, maragna wa masheena. Wa kulluhum mashu mavaana mava_n niswaan wa_l awlaad le barra_l madiina. Wa rakavna vala rukbateena vala ar ramla wa salleena. ⁶Wa bavd maa gulna mava_s salaama bavDana le bavD, rikibna_l murkab, wa laakin hum rajavu le buyuutum.

⁷Wa lamma xallaSna_s safar min Suur, wiSilna le Butulimaayis wa Sallamna vala_l axwaan. Wa gavadna mavaahum yoom waaHid. ⁸Wa fi_l yoom at taani, maragna wa jiina le GeeSariyya. Wa daxalna beet Fiilubbus al mubashshir, al huwa waaHid min as sabva, wa gavadna mavaahu. ⁹Wa kaanan vindu arbava banaat vazaara al itnabbu. ¹⁰Wa bavd maa gavadna aiyaam ziyaada, nabi ismu Aghaabuus nazal min al Yahuudiyya. ¹¹Wa ja leena wa axad Hizaam Buulus, wa rabaT beehu iideen wa rijleen nafsu wa gaal, Ar RuuH al Gudus yaguul, "Kida, al Yahuud fi Uurushaliim maashiin yarbuTu_r raajil, siid al Hizaam da, wa biSallimuuhu le iideen al umam." ¹²Wa wakit simivna daak, niHna wa ahal al maHall Talabna minnu maa yaTlav le Uurushaliim. ¹³Laakin Buulus raDDa wa gaal, "Maalkum bitabku wa taksiru galbi? Ana jaahiz mush akuun marbuuT bass, laakin amuut kamaan fi Uurushaliim fishaan xaaTir isim ar Rabb Yasuuv." ¹⁴Wa lamma aba yasmavna, sakatna wa gulna, "Xalli iraadat ar Rabb takuun."

¹⁵Wa bavD al aiyaam deelaak, jahhazna wa Talavna le Uurushaliim. ¹⁶Wa bavD min at talaamiiz min GeeSariyya mashu mavaana, wa jaaboonu le beet

Manaasuun vashaan nagvud mavaahu. Wa huwa raajil min Gubrus wa kaan tilmiiz min badri.

BUULUS YOOSAL FI UURUSHALIIM

¹⁷Wa lamma wiSilna le Uurushaliim, al axwaan gibilna be faraH. ¹⁸Wa l yoom at taani, Buulus daxal mavaana le Yavkuub. Wa kullu_sh shuyuux kaanu fih. ¹⁹Wa bavd maa sallam valeehum, Buulus kallamum min awwalu le aaxiru be kullu Haaja Allaah vamala been al umam be xidmatu. ²⁰Wa lamma simivu, majjadu Allaah. Wa gaalu leehu, "Inta tashuuf, yaa axi, kam alf min al Yahuud aamanu, wa kulluhum vindahum *ghiira le_l gaanuun. ²¹Wa naas xabbaroohum keef inta bitvallim kullu_l Yahuud as saakniin been al umam vashaan yasiibu Muusa, wa bitguul leehum 'an maa yaTahhiru awlaadam, wa maa yamshu Hasab al vaadaat. ²²Wa kida binavmil shinu? Maa fih shakk an naas bitlammu, valashaan hum bismavu inta jiiit. ²³Valashaan kida, sawwi_l Haaja al binguul leek. Vindana arbava rujaal valeehum wavad. ²⁴Uxud deel, wa naDDif nafsak mavaahum, wa adfav al guruush leehum vashaan hum yahligu ruuseenum. Wa kida, kulluhum biyavrifu_l xabbaroohum beek mush al Hagg, laakin inta nafsak bitaHfaZ al gaanuun. ²⁵Wa be xuSuuS al aamanu been al umam, katabna leehum wa Hakamna hum laazim yarfuDu_D DabaHooHa le_l aSnaam, wa_d damm, wa_l laHam min bahaayim maxnuug, wa_z zina." ²⁶Wa fi_l yoom at taani, Buulus axad ar rujaal, wa itnaDDaf mavaahum. Wa daxal al heekal vashaan yabeyyin tamaam aiyaam an naDaafa lighaayat maa yagaddimu tagdima van kullu waaHid minnahum.

GABD BUULUS

²⁷Wa lamma_s sabavat aiyaam garrabu yafuutu, al Yahuud al min Aasiya shaafu Buulus fi_l heekal. Wa Harraku kullu_n naas wa gabaDoohu. ²⁸Wa kooraku, "Yaa rujaal Israa'iil, saaviduuna! Da huwajr raajil al bivallim kullu_n naas fi kullu makaan Didd ash shavb wa_l gaanuun wa_l maHall da. Wa hu kamaan jaab naas Griigi le_l heekal, wa najjas al maHall al magaddas da." ²⁹Valashaanum kaanu shaafu Turufiimus min Afasus mavaahu fi_l madiina, wa iftakaru Buulus jaabu le_l heekal. ³⁰Wa kullu_l madiina itHarrakat, wa_n naas jaru sawwa. Wa gabaDu Buulus, wa jarroohu barra min al heekal. Wa Tawwaali gafalu_l abwaab. ³¹Wa wakit hum kaanu yaTlubu yaktuluuhu, al xabar wiSil le ra'iis juyuush Ruumiya 'innu_l madiina kullaha itHarrakat. ³²Wa huwa Haalan axad vasaakir wa DubbaaT, wa jara leehum. Wa lamma hum shaafu_r ra'iis wa_l vasaakir, waggafu yaDrubu Buulus. ³³Fi_l wakit da, ra'iis aj juyuush garrab leehu, wa gabaD valeehu, wa amarum yarbuTuuhu be janziireen. Wa sa'al vannu minu huwa, wa vamaal shinu. ³⁴Wa

*ghiira: shughl be maHabba Haarra.

AVMAAL 22:11

bavD min an naas kaanu yakooriku be shi, wa_l bavD be shi taani. Wa lamma maa gidir yavrif al Hagg van da be sabab ad dawsha, hu amarum yaaxudu Buulus juwwa *manTig al vasaakir. ³⁵Wa lamma Buulus wiSil le_s salaalim, al vasaakir kaan laazim yashiiluuhu be sabab shiddat an naas al kutaar, ³⁶alashaan katrat an naas al kaanu yamshu waraahu wa yakooriku, "Aktulu!"

BUULUS YASH-HAD GIDDAAM SHAVBU

³⁷Wa wakit al vasaakir garrabu yaaxudu Buulus le mantig al vasaakir, hu gaal le_r ra'iis, "Min faDlak, mumkin aguul leek Haaja?" Wa gaal leehu, "Inta bitavrif lughat naas Griigi? ³⁸Maa inta_l MaSri al gaam be fitna gubbaal al aiyaam di? wa marag le_l xala mava arbavat alaaf raajil min al kaatiliin?" ³⁹Wa Buulus gaal, "Ana raajil Yahuudi min Tarsuus, min naas madiina mavruufa fi Kilikiyya. Min faDlak, xalliini akallim an naas." ⁴⁰Wa lamman addaahu izin, Buulus wagaf vala_s salaalim, wa

ashshar be iidu le_n naas. Wa lamma kulluhum sakatu, hu kallamum be_l lugha_l Vibraaniyya wa gaal:

22Yaa axwaan wa abahaat, asmavu wa ana baddi Hisaab Hayaati hassav giddaamkum."

²Wa lamma simivoohu yakallimum be_l lugha_l Vibraaniyya, sakatu ziyaada. Wa Buulus gaal,

³"Ana raajil Yahuudi, itwaladta fi Tarsuus bitaavat Kilikiyya. Laakin ana kibirta fi_l madiina di, wa kunta tilmiiz tiHit Ghamala'iil. Hu vallamni gaanuun abahaatna be_t tamaam, wa kaanat vindi ghiira le Allaah ze'i kullukum al yoom. ⁴Wa Taradta at Tariig da Hatta_l moot, wa gabaDta vala rujaal wa niswaan, wa rameetum fi_s sijn. ⁵Wa ra'iis al gusus wa kullu majlis ash shuyuux yagdaru yash-hadu leiya be daak. Wa axaTTa minnahum jawaabaat le_l axwaan fi Dimashk. Wa masheet le Dimashk vashaan ajiib an naas deel be janaaziir le Uurushaliim vashaan **yavaagibuuhum.

⁶Wa wakit maa kunta maashi wa garrabta le Dimashk, HaSal fi_D Duhur tagriiban, 'innu nuur vaZiim nawwar Hawaaleiya Tawwaali. ⁷Wa wagavta vala_l arD, wa simivta Soot yaguul leiya, Yaa Shaawuul, yaa Shaawuul, le shinu bitaTrudni? ⁸Wa raddeet valeehu, Inta minu, yaa Saiyidi? Wa gaal leiya, Ana Yasuuv an NaaSiri, al inta bitaTrudu. ⁹Wa_n naas al kaanu mavaai shaafu_n nuur, wa laakin maa simivu_s Soot al kallamni. ¹⁰Wa gulta, Bavmil shinu, yaa Rabb? Wa_r Rabb gaal leiya, Guum w_amshi le Dimashk, wa hinaak biguulu leek van kullu_l majahhaz leek tavmil. ¹¹Wa valashaan maa gidirta

*manTig: al maHall al fiihu yaviishu_l vasaakir.

**vaagab, yavaagib: yaddi jiza.

AVMAAL 22:11

ashuuf min an nuur al minawwir daak, an naas mavaai gaadooni be iidi, wa jiid le Dimashk.

¹²Wa Hanaaniyya, raajil Taiyib Hasab al gaanuun, wa muHtaram min al Yahuud as saakniin hinaak, ¹³ja leiya wa wagaf giddaami, wa gaal leiya, "Yaa axi Shaawuul, vaayin le foog." Wa fi_s saava diik gidirta avaayin leehu. ¹⁴Wa hu gaal, "Allaah abahaatna ixtarak vashaan tavrif iraadtu wa tashuuf al Baarr wa tasmavu yitkallam be Sootu. ¹⁵Vashaanak bitkuun shaahid leehu le kullu_n naas be_sh shufta wa_s simivtu. ¹⁶Wa hassav le shinu tistanna? Guum wa itvammad, w_ghsil xaTaayaak, wa naadi b_ism ar Rabb."

¹⁷Wa HaSal leiya lamma rajavta le Uurushaliim wa kunta baSalli fi_l heekal, shufta ru'ya. ¹⁸Wa shufta_r Rabb yaguul leiya, "Asriv w_amrug gawaam min Uurushaliim, vashaanum maa bigbalu shahaadatak leiya," ¹⁹Wa gulta, "Yaa Rabb,

hum biyavrifu ana kunta baxuTT fi_s sijin al bi'aaminu beek, wa baDrubum fi kullu beet ar Rabb. ²⁰Wa wakit hum kabbu damm Istifaanuus, shahiidak, ana kamaan kunta waagif radyaan, wa Haaris le hiduum an naas al kataloohu." ²¹Wa_r Rabb gaal leiya, "Amshi, vashaan ana barassilak baviid le_l umam."

²²Wa_n naas simivoohu Hatta_l kilma di. Wa bavd da, rafavu aswaatum wa gaalu, "Uxud raajil zeid min al arD! Hu maa yistaHigg yaviish." ²³Wa lamma hum kaanu yakooriku wa yaglavu hiduumum, wa yarmu_t turaab fi_l hawwa, ²⁴ra'iis aj juyuush amarum yaaxudu Buulus juwwa manTig al vasaakir. Wa gaal 'innu yamtaHin be Darabaat, vashaan yavrif le shinu an naas kaanu yakooriku valeehu kida. ²⁵Wa lamma rabaToohu vashaan yajliduuhu, Buulus gaal le ra'iis al miyya_l waagif hinaak, "(?)Da be_l gaanuun leekum tajlidu insaan Ruumaani_l maa Hakam valeehu?" ²⁶Wa lamma ra'iis al vasaakir simiv, hu masha le ra'iis aj juyuush wa xabbaru wa gaal, "Inta bitsawwi shinu? Ar raajil da Ruumaani." ²⁷Wa ra'iis aj juyuush masha le Buulus wa gaal leehu, "Guul leiya, inta Ruumaani?" Wa gaal, "Aiwa." ²⁸Wa raDDa ra'iis aj juyuush, "Ana be taman kabiir ishtareet al Huguug ar Ruumaani di." Wa Buulus gaal leehu, "Laakin ana itwaladta fiha." ²⁹Wa Tawwaali al kaanu vaawziin yamtahinu, rajjavu vannu. Wa ra'iis aj juyuush xaaf lamma virif 'innu Ruumaani wa kaan rabaTu.

³⁰Wa fi_l yoom at taani, fakkaahu valashaan kaan vaawiz yavrif al Hagg van al bishtaku beehu_l Yahuud. Wa amar al gusus al kubaar wa kullu majlisum 'an yitlammu. Wa jaab Buulus wa xaTTaahu giddaamum.

AVMAAL 23:15

BUULUS GIDDAAM MAJLIS AL VAHUUD

23Buulus vaayan le_l majlis wa gaal, "Yaa rujaal wa axwaan, ana vishta giddaam Allaah be *Damiir fiihu salaam Hatta_l yoom da." ²Wa Hanaaniyya, ra'iis al gusus amar al waagfiin gariib min Buulus yaDrubuuhu vala xashmu. ³Wa Buulus gaal leehu, "Allaah biDrubak, yaa HeeTa mubeiyaDa! Inta gaavid taHkum valeiya be Hasab al gaanuun, wa inta taamur be Darbi be vaks le_l gaanuun?" ⁴Wa_l waagfiin gaalu, "Inta tashtim ra'iis al gusus bitaav Allaah?" ⁵Wa Buulus gaal, "Yaa axwaan, maa virifta huwa ra'iis al gusus, vashaan maktuub, Maa taguul kilma baTTaala van ra'iis shavbak."

⁶Wa valashaan Buulus virif juz minnahum Sadduugiyyiin wa_j juz at taani Farriisiyyiin, koorak fi_l majlis, "Yaa rujaal wa axwaan, ana Farriisi, ibn Farriisi. Wa be sabab rajaa giyaamat al meyyitiin yaHkumu valeiya." ⁷Wa lamma gaal da, HaSal shakla been al Farriisiyyiin wa_s Sadduugiyyiin. Wa_l ijtimaav ingasam. ⁸Vashaan aS Sadduugiyyiin biguulu maa fih giyaama, wa laa malaak, wa laa ruuH. Wa laakin al Farriisiyyiin bivtarifu be kullu daak. ⁹Wa kaan fih koorak shadiid. Wa gamu bavD min muvalliimiin al gaanuun, gisim al Farriisiyyiin, wa itshaakalu shadiid, wa gaalu, "Maa binalga fi_l insaan da **sharr. Wa iza ruuH walla malaak kalamu, da shinu leena?" ¹⁰Wa lamma_sh shakla shaddadat, ra'iis aj juyuush xaaf 'innahum yagTavu Buulus Hitta Hitta. Wa amar aj juyuush yanzilu wa yagbuDuuhu min wasTum wa yajiibuuhu le mantig al vasaakir.

¹¹Wa fi_l leel al bavDu, ar Rabb wagaf jambu wa gaal leehu, "Shidd Heelak, zeid maa shihidta leiya fi Uurushaliim, kadi, laazim tash-had fi Ruumiya kamaan."

TARTIIB SIRRI LE YAKTUL BUULUS

¹²Wa fi_S SabaaH, al Yahuud vamaalu tartiib be_s sirr, wa Halafu be lavna. Wa gaalu, "Maa naakul walla nashrab Hatta naktul Buulus." ¹³Wa_l vamaalu_l Halaf da

kaanu aktar min arbaviin raajil. ¹⁴Wa hum mashu le_l gusus al kubaar wa_sh shuyuux wa gaalu, "Halafna be lavna maa naakul Haaja Hatta naktul Buulus. ¹⁵Valashaan kida, intu, mava_l majlis, rassilu le ra'iis aj juyuush vashaan yajiibuuhu leekum, ze maa vaawziin tamtaHinu gaDiyyatu be_t tamaam. Wa niHna nakuun jaahiziin naktuluuhu gubbaal maa yagarrib min hina."

*Damiir: Soot juwwa_z zool yaguud le_l xeer wa yakuun Didd ash sharr.

**sharr: sni baTTaal xaaliS.

AVMAAL 23:16

¹⁶Wa laakin walad uxut Buulus simiv be_t tartiib as sirri da, wa daxal manTig al vasaakir wa xabbar Buulus. ¹⁷Wa Buulus naada waaHid min ru'asaa al vasaakir wa gaal, "Uxud ash shaabb da le ra'iis aj juyuush, valashaan hu vindu shi yaxabbiru beehu." ¹⁸Wa axadu wa jaabu le ra'iis aj juyuush wa gaal, "Al maHbuus Buulus naadaani, wa sa'alni yajiib ash shaabb da leek, valashaan vindu shi yaguulu leek." ¹⁹Wa ra'iis aj juyuush axadu be iidu, wa masha mavaahu be janb baraaahu wa sa'alu, "Vindak shinu taguulu leiya?" ²⁰Wa gaal, "Al Yahuud ittafagu yaTlubu minnak tajiib Buulus le_l majlis bukra, ze maa vaawziin yas'alu van gaDiyyatu be_t tamaam. ²¹Maa tasmav leehum, vashaan fih aktar min arbaviin raajil bindassu wa bistannuuhu. Wa hum Halafu vashaan maa yaaklu wa laa yashrabu Hatta yaktuluuhu. Wa hassav, hum jaahiziin wa bistannu minnak wavad." ²²Wa ra'iis aj juyuush xalla_sh shaabb yamshi, wa gaal leehu, "Maa taguul le aiyi waaHid al xabbartani beehu."

BUULUS YAMSHI LE GEESARIYYA

²³Wa naada itneen min ru'asaa al vasaakir wa gaal, "Jahhizu miiteen vaskari vashaan yamshu le GeeSariyya as saava tisva be_l leel. Wa jahhiz kamaan sabviin vaskari raakbiin HuSun, wa miiteen vaskari shaayiliin huraab. ²⁴Wa jahhizu HuSun le Buulus vashaan yarkab. Wa kida yajiibuuhu be_s salaama le Fiiliks al Mudiir." ²⁵Wa hu katab jawaab ze aj jaai:

²⁶Min Kuluudiyuus Lisiyaas le_l Habiib Fiiliks al Mudiir, Salaam. ²⁷Al Yahuud gabaDu vala_r raajil da, wa garrabu yaktuluuhu. Laakin jiit mava_j juyuush wa xallaStu, vashaan virifta 'innu Ruumaani. ²⁸Wa lamma kunta daayir avrif ash shikaaya_l bishtakuuhu beeha, jibtu le majlisum. ²⁹Wa ligiitum ishtakoohu be as'ila be xuSuuS gaanuunum. Laakin maa ishtakoohu be shi yistaHigg al moot walla_l janaaziir. ³⁰Wa lamma xabbarooni be tartiib sirri Didd ar raajil, rassaltu leek Tawwaali. Wa amarta_l mushtakiin yaguulu leek al vindahum valeehu."

³¹Wa_l vasaakir axadu Buulus ze maa amaroohum, wa jaaboohu be_l leel lighaayat Antibatris. ³²Wa_l yoom at taani, xallu_l vaskari ar raakbiin HuSun yamshu mava Buulus, wa hum rajavu le manTig al vasaakir. ³³Wa deel daxalu GeeSariyya, w_addu_j jawaab le_l mudiir, wa Sallamu Buulus leehu. ³⁴Wa lamma_l mudiir gara_j jawaab, sa'al vannu, huwa min yaata mudiiriyya. Wa ligaahu min Kilikiyya. ³⁵Wa gaal, "Basmav minnak lamma_l mushtakiin valeek biju kamaan." Wa amarum yaHrasu Buulus fi saraayat Hiiruudus.

AVMAAL 24:18

BUULUS GIDDAAM FIILIKS

24Wa bavD xamsat aiyaam, ra'iis al gusus nazal mava bavD min ash shuyuux wa mitkallim ismu Tartullus. Wa hum jaabu giddaam al mudiir *shakaawiihum Didd Buulus. ²Wa lamma naadoohu, Tartullus ibtada yashtaki valeehu, wa gaal,

"Valashaan niHna HaSSalna beek vala salaam katiir, wa tartiibak jaab le_l umma di Haajaat kwaisa, ³niHna nagbal daak, yaa Fiiliks, fi kullu shi wa fi kullu maHall be kullu shukr. ⁴Laakin valashaan maa natavvibak ziyaada, naTlub minnak tasmavna shwaiya be raHmatak. ⁵Vashaan ligiina_r raajil da kaan bixrab wa biHarrik dawsha been kullu_l Yahuud al fi_d dunya, wa huwa ra'iis jamaavat an NaaSiriyyiin. ⁶Wa hu jarrab yanajjis al heekal kamaan. Valashaan kida, gabaDna valeehu. Wa kunna vaawziin naHkum valeehu Hasab gaanuunna, ⁷laakin Lisiyaas ra'iis aj juyuush ja, wa axadu min iideena be shidda katiira. ⁸Wa amar al mushtakiin valeehu yaju leek. Wa lamma tamtaHinu, inta bitagdar tavrif minnu, kullu_sh shakaawi an nashtakiihu beehu."

⁹Wa_l Yahuud ittafagu mavaahu fi_sh sHikaaya wa gaalu, "Al Haajaat di be_l Hagg kida."

¹⁰Wa Buulus radda valeehum lamma_l mudiir ashshar leehu be iidu vashaan yitkallam, wa gaal,

"Valashaan bavrif inta gaaDi le_l umma di min muddat siniin katiira, ana batkallam fishaan nafsi be faraH. ¹¹Wa inta tagdar tavrif maa kaan ziyaada min iTnaashar yoom min al wakit al ana masheet le Uurushaliim vashaan avbud Allaah. ¹²Wa hum maa ligooni fi_l heekal ashaakil ayi waaHid, walla aHarrik zaHmat an naas, maa fi buyuut ar Rabb wa laa fi_l madiina. ¹³Wa hum maa bigdaru yasabbitu_sh shakaawi_l bishtakuuni beeha hassav. ¹⁴Wa laakin bavtarif leekum be da, ana be Hasab aT Tariig al bisammuuhu Hizb, avbud Ilaah abahaatna. Wa ba'aamin be kullu_l maktuub fi_l Gaanuun wa_l Anbiya. ¹⁵Wa vindi rajaa be Allaah, ze i maa hum kamaan vindahum rajaa. Wa bantaZir 'innu bitkuun fih giyaama min been al meyyitiin le_l baarriin wa_l xaaTyiin. ¹⁶Kida bavallim nafsi vashaan yakuun leiya daaman Damiir biduun loom giddaam Allaah wa_n naas. ¹⁷Wa bavD siniin katiira, jiit vashaan ajiib hadaaya le ummati wa agaddim tagdimaat. ¹⁸Wa lamma kunta basawwi da, ligooni naDiif Hasab al gaanuun fi_l heekal. Wa maa fih zahmat an naas

*shakwa, shakaawi

AVMAAL 24:19

mavaai walla dawsha. ¹⁹Laakin kaanu fih bavD min al Yahuud min Aasiya. Wa deelaak laazim yaju giddaamak, wa yashtaku iza vindahum valeiya shi. ²⁰Wa xallu deel, al fih hina, nufuusum yaguulu shinu al ligu fiyya min zamb, wakit maa kunta waagif giddaam al majlis. ²¹Illa_l kilma_l waHiida di, al koorakta beeha wa ana waagif beenum, "Fishaan al giyaama min been al meyyitiin yaHkumu valeiya al yoom."

²²Laakin Fiiliks, valashaan kaan biyavrif be_Z Zabt van aT Tariig da, Sarafum wa gaal, "Lamma Lisiyaas, ra'iis aj juyuush biji, ana bamtahin al Haajaat bitaavtak." ²³Wa amar ra'iis al vasaakir yaHras Buulus, laakin yaddiihu shwaiyat Hurriyya, wa maa yamnav ayi waaHid min aS-Haabu yaxdimu.

²⁴Wa bavD aiyaam galiila, Fiiliks ja mava Durusilla, maratu, wa hiya Yahuudiyya. Wa hu rassal wa jaab Buulus, wa simiv minnu van al iimaan be Yasuuv al MasiiH. ²⁵Wa wakit maa kaan bitkallam van al birr wa masak an nafs wa_l Hukm aj jaai, Fiiliks xaaf wa gaal, "Hassav kifaaya, amshi. Wa lamman alga furSa, banaadiik." ²⁶Wa kamaan kaan vindu rajaa min Buulus 'innu yaddiihu guruush. Wa valashaan kida, kaan bijiiibu marraat katiira wa yitkallam mavaahu. ²⁷Wa lamma sanateen faatu, Burkiyuus Fastuus axad makaan Fiiliks. Wa valashaan Fiiliks kaan vaawiz yabsiT al Yaahuud, hu saab Buulus fi_s sijn.

BUULUS GIDDAAM FASTUUS

25Wa lamma Fastuus wiSil le_l mudiriyya, Talav bavd talaatat aiyaam min GeeSariyya le Uurushaliim. ²Wa_l gusus al kubaar wa ru'asaa al Yahuud xabbaroohu be shakaawiihum vala Buulus, wa sa'aloohu katiir. ³Wa Talabu minnu yavmil mavruuf, wa yarassil Buulus le Uurushaliim, valashaan hum gaTavu_d darib vashaan yaktuluuhu. ⁴Wa Fastuus raDDa valeehum, "Buulus maHruus fi_s sijn fi GeeSariyya, wa ana vaawiz amshi le hinaak bavD shwaiya. ⁵Xallu_l mavruufiin minnakum yaju mavaai, vashaan yashtaku vala_r raajil da iza fiihu zanb."

⁶Wa bavd maa istanna mavaahum tamaanya walla vasharat aiyaam, nazal le GeeSariyya. Wa_l yoom at taani gavad vala kursi_l maHkama, wa amarum yajiibu Buulus. ⁷Wa lamma Buulus ja, al Yahuud an nazalu min Uurushaliim wagafu Hawaaleehu, wa gaddamu valeehu shakaawi katiira wa Savba. Wa maa gidru yasabbituuhu. ⁸Wa Buulus gaal fi raddu, "Ana maa vamaalta xaTiyya Didd gaanuun al Yahuud walla Didd al heekal walla Didd GeeSar." ⁹Laakin Fastuus kaan vaawiz yabsiT al Yahuud, wa gaal le Buulus, "Inta daayir taTlav

AVMAAL 25:26

le Uurushaliim wa taHaakim hinaak giddaami, fi_l Haajaat di?" ¹⁰Wa Buulus gaal, "Ana waagif giddaam kursi maHkammat GeeSar, al maHall al laazim aHaakim fiihu. Maa Zalamta_l Yahuud fi shi, wa inta bitavrif da be t tamaam. ¹¹Laakin, iza ana vindi zanb, walla vamaalta shi yistaHigg al moot, maa aaba amuut. Wa laakin iza ash shakaawi al Yahuud deel yashtakuuni beeha mush al Hagg, wa laa waaHid yagdar yaSallimni leehum. Ana barfav Talabi le GeeSar." ¹²Wa bavd maa Fastuus itkallam mava majlisu, raDDa valeehu, "Le GeeSar rafavta Talabak, le GeeSar bitamshi!"

FASTUUS YASHAAWIR AGHRIIBAAS

¹³Wa bavd maa faatat shwaiyat aiyaam, Aghriibaas al malik wa Barniiki wiSlu le GeeSariyya, vashaan yaSallimu vala Fastuus. ¹⁴Wa maa daam gavadu hinaak aiyaam katiira, Fastuus itkallam mava al malik van gaDiyyat Buulus, wa gaal, "Fiiliks xalla raajil hina fi_s sijn. ¹⁵Wa lamma kunta fi Uurushaliim, al gusus al kubaar wa shuyuux al Yahuud gaddamu leiya shakaawi, wa Talabu_l Hukm valeehu. ¹⁶Wa raddeet valeehum, Di maa vaadat naas Ruumaani 'an yaSallimu waaHid gubbaal maa huwa, al mushtaki valeehu, yagaabil washsh le washsh al mushtakiin. Wa kida yadduuhu furSa yaHras nafs min ash shakwa. ¹⁷Wa lamma jo hina mavaai, gavadta fi_l yoom al bavDu vala kursi_l maHkama be surva, wa amartum yajiibu_r raajil. ¹⁸Wa lamma al mushtakiin valeehu wagafu, maa jaabu valeehu zanb waaHid, ze maa kunta baftakir. ¹⁹Wa laakin kaanu vindahum valeehu as'ila be xuSuuS ad diin bitaavum, wa van insaan ismu Yasuuv, al maat, wa Buulus kaan biguul huwa Hai. ²⁰Wa valashaan maa virifta keef amtaHin al Haajaat di, sa'altu, Inta daayir tamshi le Uurushaliim wa taHaakim hinaak vala_l Haajaat di? ²¹Wa laakin lamma Buulus rafav Talabu valashaan yakuun maHfuuZ le Hukm Malik GeeSar, amartum yaHrasuuhu

lighaayat maa arassilu le GeeSar." ²²Wa Aghriibaas gaal le Fastuus, "Ana vaawiz asmav ar raajil da." Wa hu gaal, "Bukra bitasmav leehu."

²³Wa_l yoom at taani Aghriibaas wa Barniiki jo be kibir vaZiim, wa daxalu maHall al maHkama mava ru'asaa aj juyuush wa kubaar al madiina. Wa Fastuus amarum, wa hum jaabu Buulus. ²⁴Wa Fastuus gaal, "Yaa Malik Aghriibaas wa kullu_l rujaal al HaaDriin mavaana, intu tashuufujr raajil da! Kullu zahmat al Yahuud gaddamu leiya Talab be xuSuuSu fi Uurushaliim wa hina. Wa kooraku 'innu maa laazim yaviish bavd da. ²⁵Wa laakin ana ligiitu maa vamaal Haaja tistaHigg al moot. Laakin valashaanu rafav Talabu le_l Malik GeeSar, garrarta arassilu le Ruumiya. ²⁶Wa laakin maa vindi shi be ta'kiid be xuSuuSu vashaan aktib vannu le_s saiyyid. Valashaan kida jibtu

AVMAAL 25:26

giddaamkum, wa xuSuuSan giddaamak, yaa Malik Aghriibaas, fishaan yakuun leiya bavD al imtiHaan da, Haaja vashaan aktib vannu. ²⁷Valashaan baftakir 'innu maa mavguul arassil maHbuus wa maa bawarri_sh shakaawi al valeehu."

BUULUS GIDDAAM MALIK AGHRIIBAAS

26

Wa Aghriibaas gaal le Buulus, "Vindak izin titkallam fishaan xaaTir nafsak." Wa kida Buulus madda iidu wjbtada yitkallam:

²ana aHsib nafsi mabsuuT, yaa Malik Aghriibaas, valashaanni maashi atkallam fishaan nafsi_l leela di giddaamak van kullu_l bishtakuuni beehu_l Yahuud. ³Wa xuSuuSan fishaan inta bitavrif kullu_l vaadaat wa_l gadaaya been al Yahuud. Valashaan kida, baTlub leek tasmavni be_S Sabr.

⁴Kullu_l Yahuud biyavrifu_l mashi bitaavi min wakit kunta walad. Wa keef min bidaayat Hayaati, kunta baviish been ummati wa fi Uurushaliim. ⁵Wa biyavrifuuni min wakit Tawiil, wa iza hum raDyaaniin, yagdaru yash-hadu leiya, ana vishta Farriisi be Hasab Hizb ad diin bitaavna al ashadd. ⁶Wa hassav ana waagif aHaakim valajr rajaa al wavad beehu Allaah abahaatna. ⁷Wa da al wavad, al iTnaashar gabiila bitaavna yantaZiru vashaan yatimm leehum. Wa hum bixdimu Allaah be_t tavb, leel wa nahaar. Fishaan ar rajaa da, al Yahuud ishtaku valeeya, yaa Malik. ⁸Le shinu waaHid minnakum yaftakir maa mumkin yaSaddig 'an Allaah bigawwim al meyyitiin?

⁹Wa ana kamaan kunta baftakir fi nafsi laazim asawwi Haajaat katiira Didd isim Yasuuv an NaaSiri. ¹⁰Wa sawweet kida fi Uurushaliim. Wa ana nafsi xaTTeet fi sijin katiiriin min al giddiisiin, bavd maa axaTTa sulTa min al gusus al kubaar. Wa lamma kaanu yaktuluuhum, ana kunta baddi Sooti Diddum. ¹¹Wa marraat katiira kunta bavaagibum fi kullu buyuut ar Rabb, wa jarrabta avmilum yajaddifu Allaah. Wa vashaan zivilta minnahum shadiid, kunta baTrudum Hatta le_l bilaad al fi barra.

¹²Wa lamma kunta maashi le Dimashk be sulTa wa amr min al gusus al kubaar, ¹³kunta fi_t Tariig, yaa Malik, wa shufta fi nuSS an nahaar nuur min as sama. Wa_n nuur da kaan yafuut vala nuur ash shamish wa yanawwir Hawaaleiya, wa Hawl an naas al maashiin mavaai. ¹⁴Wa lamma kulluna wagavna vala_l arD, simivta Soot yaguul leiya be_l lugha_l Vibraaniyya, Shaawuul, Shaawuul, le shinu taTrudni? Savb valeek bitgaawimni. ¹⁵Wa ana gulta, Minu inta, yaa Saiyidi? Wa_r Rabb gaal, Ana Yasuuv al inta bitaTrudu.

¹⁶Wa laakin, guum wa agiif vala rijleek. Vashaan ana Zaharta leek le da, vashaan axtaarak takuun xaddaam wa shaahid be_l Haajaat ash shuftu fiyya, wa be_l maashi awarriiHu leek. ¹⁷Wa ana baxalliSak min ash shavb wa min al umam. Wa hassav barassilak leehum ¹⁸vashaan taftaH vuyuunum, vashaan yarjavu min ad Dulumma le_n nuur, wa min sulTat ash sheeTaan le Allaah. Wa be da yagbalu be iimaan beiya ghufraan al xaTaaya wa maHall mava_l giddiisiin.

¹⁹Valashaan kida, yaa Malik Aghriibaas, maa abeet avmil ze i maa ar Rabb gaal leiya fi_r ru'ya as samaawiyya. ²⁰Laakin xabbarta fi_l awwal an naas al fi Dimashk, wa bavDeen, deel al fi Uurushaliim wa kullu maHallaat al Yahuudiyya, wa bavDeen al umam kamaan. Wa xabbartum 'an yatuubu wa yarjavu le Allaah, wa yavmilu avmaal tistaHigg at tooba. ²¹Be_s sabab da, al Yahuud gabaDooni fi_l heekal wa jarrabu yaktuluuni. ²²Wa laakin fishaan kaanat vindi musaavada min Allaah, gavadta le_l yoom da, shaahid le_S Saghiir wa_l kabiir. Ana maa baguul Haaja illa_l gaalu_l Anbiya wa Muusa 'innu bikuun. ²³Yavni, al MasiiH bitwajjav wa bikuun huwa awwal waaHid al biguum min been al meyyitiin, wa yaxabbir be_n nuur le_sh shavb wa le_l umam."

²⁴Wa wakit Buulus kaan bitkallam fishaan nafsu, Fastuus gaal be Soot vaali, "Inta majnuun, yaa Buulus! Mavriftak al vaZiima vamalatak takuun majnuun." ²⁵Wa Buulus gaal, "Ana maa majnuun, yaa Aghriibaas al muHtaram, laakin batkallam kilmaat al Hagg wa_l mavguul. ²⁶Wa_l malik biyavrif be_l Haajaat di, wa ana bagdar atkallam giddaamu be_l Hurriyya. Wa maa baSaddig aiya Haaja min daak madsuusa minnu, valashaan da maa HaSal fi rukn. ²⁷Inta bit'aamin be_l anbiya, yaa Malik Aghriibaas? Ana bavrif inta bit'aamin." ²⁸Wa Aghriibaas gaal le Buulus, "Inta be galiil daayir tavmilni MasiiHi?" ²⁹Wa Buulus gaal, "Kunta baSalli le Allaah be galiil walla be katiir, maa inta bass, laakin kullu_l bismavuuni_l leela kamaan, yabgu kadi ze i maa ana, illa_j janaaziir deel."

³⁰Wa gaam al malik wa_l mudiir wa Barniiki wa_l gaavidiin mavaahum. ³¹Wa wakit maa hum yamrugu, kaanu biguulu bavDahum le bavD, "Al insaan da maa vamal shi yistaHigg al moot walla_j janaaziir." ³²Wa Aghriibaas gaal le Fastuus, "Kaan mumkin nafikk al insaan da, iza maa kaan rafav Talabu le GeeSar."

AVMAAL 27:1

BUULUS YASAAFIR LE RUUMIYA

27 Wa lamma kaanu daayriinna nasaafir be murkab le litaaliya, Sallamu Buulus wa masjuuniin taanyiin le ra'iis al vasaakir, ismu Yuuliyuus min gism UughusTus. ²Wa rikibna murkab min Adramitiniyya garrabaT tasaafir le_l maHallaat vala_T Tarf, al fi Aasiya. Wa Arastarxus, raajil Makiduuni min Tasaluniiki, kaan mavaana. ³Wa fi_l yoom at taani, wiSilna le Seedaa. Wa Yuuliyuus vamal mavruuf le Buulus w_addaahu izin yamshi le aS-Haabu, vashaan yadduuhu_l muHtaaj leehu. ⁴Wa lamma saafarna fi_l baHar min hinaak, masheena min tiHit Gubrus, vashaan al habuub kaanat Diddana. ⁵Wa bavd maa gaTavna_l baHar al be jaanib Kilikiyya wa

Bamfiliyya, jiina le Miira fi Liikiyya. ⁶Wa hinaak ra'iis al vasaakir liga murkab min Al Iskandariyya tasaafir le IiTaaliya, wa hu daxxalna fiiha. ⁷Wa masheena bisheesh aiyaam katiira, wa be_t tavb wiSilna gariib min Kiniidus. Wa lamma_r riiH maa xallatna nistamirr fi sikkatna, masheena min tiHit Kariit gariib min Salmuuni. ⁸Wa marreena be_t Tarf be_t tavb, wa jiina le maHall ismu Al Mawaani_t Taiba, gariib min madiinat Lasaaya.

⁹Wa wakit Tawiil faat, wa s safar fi_l baHar kaan fi_l xaTar, vashaan as Soom, viid al Yahuud, kaan faat. Valashaan kida Buulus Hazzarum wa gaal leehum, ¹⁰"Yaa rujaal, bashuuf as safar da bikuun be Darar wa xasaara katiira, maa le_l budaava wa_l murkab bass, laakin vala nufuusna kamaan." ¹¹Wa laakin ra'iis al vasaakir simiv le ra'iis al murkab wa_s siid bitaavata aktar min al gaal leehum Buulus. ¹²Wa maa daam maHall al maraakib maa kwayiis le_l guvaad fi_sh shita, al aktar minnahum kaanu vaawziin yasaafiru min hinaak. Wa iftakaru yimkin yagdaru yaju le Fiiniks, wa yagvudu hinaak wakit ash shita. Wa hiya maHall al maraakib fi Kariit maftuuH le riiH aj januub al gharbi, wa le riiH ash shimaal al gharbi.

AL HABUUB

¹³Wa lamma Habbat riiH aj januub be r raaHa, iftakaru hum HaSSalu vala_l kaanu daayiriin, wa rafavu_l *mirsaat, wa mashu Hawl Kariit gariib min aT Tarf. ¹⁴Wa laakin bavD shwaiya riiH habuub shadiida min aj jaziira, isima Urukledun, Darabatum. ¹⁵Wa lamma_l habuub gabaDat al murkab wa maa kaan mumkin tagaabil ar riiH, Sallamna leeha wa "kunna maTruudiin. ¹⁶Wa masheena tiHit jaziira Saghaira isima Kalawda. Wa be_t tavb gidirna namsik al murkab as Saghaira. ¹⁷Wa lamma rafavooha, hum rabaTu_l murkab be Hibaal zei Hizaam. Wa valashaan kaanu xaayifiin yagavu vala ramla as Siirtis, nazzalu_l mirsaat wa xallu_l murkab takuun maTruuda. ¹⁸Wa_l yoom at taani,

*mirsaat: hadiid marbuuT le_l murkab be janaaziir, vashaan al murkab maa yasaafir.

AVMAAL 27:38

valashaan al habuub shaddadat valeena, ibtadu yarmu_l buDaava barra. ¹⁹Wa fi_l yoom at taalit ramu be iideenum viddat al murkab. ²⁰Wa lamma maa_l gidirna nashuuf ash shamish walla_n nujuum aiyaam katiira, wa_l habuub f shaddadat valeena, fi_l aaxir, maa kaan vindana rajaa fi xalaaSna kullu kullu.

²¹Wa bavd maa Saamu wakit Tawiil, gaam Buulus fi wasTum wa gaal, "Yaa rujaal, kaan laazim tasmavu leiya wa maa tasaafiru min Kariit, wa maa tajiibu le nufuuskum aD Darar da wa_l xasaara. ²²Wa hassav baTlub minnakum tashiddu heelkum, valashaan maa bitkuun xasaarat zool waaHid minnakum illa al murkab. ²³Vashaan fi_l leela di, malaak al Ilaah, al ana Haggi wa ana baxdimu, wagaf jambi. ²⁴Wa gaal, Maa taxaaf, yaa Buulus, inta laazim tagiif giddaam GeeSar. Wa shuuf! Allaah addaak kullu an naas al misaafiin mavaak. ²⁵Wa kida, shiddu heelkum, yaa rujaal, vashaan ana ba'aamin be Allaah 'innu bikuun zei maa hu gaal leiya. ²⁶Wa laakin laazim nitrama vala jaziira."

XARAAB AL MURKAB

²⁷Wa bavD arbavTaashar leela, wa niHna lissav kunna maTruudiin fi baHar Adriya, fi nuSS al leel tagriiban, al baHHaara iftakaru niHna garrabna min aT Tarf, ²⁸Wa gaasu_l mooya, wa ligooha miyya wa vishriin gadam. Wa lamma itgaddamu shwaiya wa gaasu marra taanya, ligooha tisiin gadam. ²⁹Wa valashaan kunna naxaaf nagav vala maHallaat Hajariyya, hum ramu min mu'axxar al murkab arbava maraasi, wa kaanu yaTlubu 'an yakuun an nahaar. ³⁰Wa_l baHHaara jarrabu yahrubu min al

murkab, wa nazzalu_l murkab aS Saghaira le_l baHar, ze i maa hum vaawziin yarmu maraasi min mugaddam al murkab. ³¹Wa Buulus gaal le ra'iis al vasaakir wa le_l vasaakir, "Iza deel maa bistannu fi_l murkab, intu maa bitagdaru taxlaSu." ³²Wa fi_l wakit da, al vasaakir gaTavu Hibaal al murkab aS Saghaira, wa xallooha tagav.

³³Wa lamma_n nahaar garrab yaji, Buulus kaan biTlub le kulluhum vashaan yaakulu wa gaal, "Le muddat arbavtaashar yoom, intu muntaZiriin wa tistamirru taSuumu, wa maa akaltu shi. ³⁴Valashaan kida, baTlub minnakum tagbalu akil, vashaan fih faaida min da le Hayaatkum. Wa shavra maa bitagav min raas waaHid minnakum." ³⁵Wa lamma gaal da, axad veesh, wa shakar Allaah giddaam kulluhum, wa kassar, wa ibtada yaakul. ³⁶Wa kulluhum bigu mabsuuTiin, wa hum kamaan akalu. ³⁷Wa kulluna fi_l murkab kunna miiteen wa sitta wa sabaviin zool. ³⁸Wa lamma shabavu min al akil, ibtadu yavmilu_l murkab xafiifa, wa ramu_d dura fi_l baHar.

AVMAAL 27.39

³⁹Wa lamma biga an nahaar, maa virfu_l arD, laakin shaafu maHall fi Tarf al baHar al fiihu ramla. Wa kaanu vaawziin yadfavu leehu_l murkab iza kaan mumkin. ⁴⁰Wa gaTavu_l maraasi wa xallooha fi_l baHar, wa fakku hibaal ad daffa. Wa bavd da rafavu_l gumaash al giSaiyir le_l habuub, wa itgaddamu le_T Tarf. ⁴¹Laakin wagavu vala makaan been baHreen, wa dafavu_l murkab le_T Tarf. Wa_l mugaddam daxal fi r ramla wa maa itHarrak, wa_l mu'axxar itkassar min shiddat amwaaj al mooya. ⁴²Wa kaan fikr al vasaakir yaktulu_l masjuuniin valashaan waaHid minnahum maa yavoom wa yahrab. ⁴³Laakin ra'iis al vasaakir, valashaan kaan vaawiz yaxalliS Buulus, waggafum min fikrum. Wa amar al bigdaru yavoomu yarmu nufuusum fi_l awwal wa yamshu le_T Tarf. ⁴⁴Wa_t taanyiin yamshu bavDahum vala xashab, wa bavDahum vala Hitat min al murkab. Wa kida, kulluhum wiSlu be salaama le_T Tarf.

AL WUSUUL FI MAALTA

Wa lamma wiSilna be salaama, ligiina aj jaziira isima MaalTa. ²Wa naas aj jaziira vamalu leena mavruuf foog al vaada, vashaan hum wallavu naar wa giblu kulluna, vashaan ad dunya kaanat matara wa kaan fih bard. ³Wa Buulus jamav shwaiyat xashab, wa xaTTaaha vala_n naar. Wa dabiib marag be sabab al Harr, wa masaku be iidu. ⁴Wa lamma naas aj jaziira shaafu_d dabiib masak be iidu, gaalu bavDahum le bavD, "Maa fih shakk az zool da kaatil an naas, wa law hu muxallaS min al baHar, al Vadil maa xallaahu yaviish." ⁵Laakin Buulus hazza ad dabiib le_n naar wa maa kaan fih vawaja. ⁶Laakin an naas kaanu yantaZiru 'innu bikuun vindu waram, walla Tawwaali yagav wa yamuut. Laakin bavd maa hum istannu mudda Tawiila, wa shaafu maa fih vawaja, ghayyaru fikrum wa gaalu huwa ilaah.

⁷Wa kaanat fih gariiba min al maHall daak al *araadi bitaavat ra'iis aj jaziira ismu Buubliyuus. Wa hu gibilna wa vaamalna Deefaanu be luTf talaata aiyaam. ⁸Wa kaan abu Buubliyuus raagid fi vangareebu, vindu Humma wa vaiyaan be dusantaaria. Wa Buulus daxal leehu, wa Salla, wa xaTTa iideehu valeehu, wa shafaahu. ⁹Wa lamma da kaan HaSal, kullu_l vaiyaaniin fi_j jaziira kaanu biju wa bigu Taibiin. ¹⁰Wa iHtarmoona be iHtiraam vaZiim. Wa lamma saafarna, gaddamoona_l Haajaat al muHtaajiin leehu.

AL WUSUUL FI RUUMIYA

¹¹Wa bavD talaata shuhuur, saafarna fi murkab min al Iskandariyya, fooga valaamat at Teemaan. Wa_l murkab di kaanat fih hinaak kull ash shita. ¹²Wa nazalna fi Sirakuusa wa gavadna talaatat aiyaam. ¹³Wa min hinaak, dawwarna

*arD, araaDi.

AVMAAL 28:27

wa saafarna fi_l baHar le Riighiyuum. Wa bavD yoom waaHid, riiH aj januub Habbat. Wa fi_l yoom at taani, wiSilna le BuTiyuuli. ¹⁴Wa hinaak ligiina axwaan, wa hum itrajjoona nagvud mavaahum sabvat aiyaam. Wa kida jiina le Ruumiya. ¹⁵Wa lamma_l axwaan hinaak simivu be xabarna, hum maragu vashaan yagaabiluuna, wa mashu le suug Abbiyuus wa_l Luukandaat at Talaata. Wa wakit Buulus shaafum, shakar Allaah wa shadda Heelu. ¹⁶Wa lamma daxalna Ruumiya, addu izin le Buulus yagvud baraahu mava_l vaskari al kaan biHrasu.

BUULUS YABASHSHIR SANATEEN FI RUUMIYA

¹⁷Wa bavd talaatat aiyaam, Buulus naada kubaar al Yahuud. Wa lamma itlammu, gaal leehum, "Yaa rujaal wa axwaan, ana maa sawweet shi Didd ash shavb, wa laa Didd vaadaat abahaatna. Laakin xaTTooni fi_s sijn fi Uurushaliim, wa Sallamooni le iideen naas Ruumaani. ¹⁸Wa deel bavd maa imtaHanooni, kaanu vaawziin yafikkuuni, valashaan maa ligu fiyya zamb waaHid le_l moot. ¹⁹Wa laakin lamma al Yahuud gaawamu da, ana virifta laazim arfav Talabi le GeeSar, wa law maa vindi shi ashtaki beehu ummati. ²⁰Wa be_s sabab da, naadeetkum vashaan ashuufkum wa akallimkum. Valashaan xaaTir rajaa Israa'iil ana marbuuT be_j janzir da." ²¹Wa gaalu leehu, "Maa gibilna min al Yahuudiyya jawaabaat vannak, wa maa fih waaHid min al axwaan ja wa xabarna vannak Haaja baTTaala. ²²Laakin niHna vaawziin nasnav fikrak, fishaan binavrif an naas fi kullu maHall bigaawimu_l Hizb da."

²³Wa ixtaaru leehu yoom, wa katiiriin jo leehu le beetu. Wa ibtada yash-had be malakuut Allaah, wa yakallimum katiir be_l bixuss Yasuuv min Gaanuun Muusa wa min al Anbiya, min aS SabaaH lighaayat al misa. ²⁴Wa bavD minnahum giblu_l kalaam al hu gaal leehum, wa laakin bavD minnahum maa aamanu. ²⁵Wa maa ittafagu bavDahum mava bavD, wa ibtadu yamrugu, bavd maa Buulus gaal kilma waaHda," Ar RuuH al Gudus kallam abahaatkum kwayis be Ishavyaa an nabi, ²⁶al gaal,

Amshi le_sh shavb da wa guul leehum,
Bitasmavu samav laakin maa bitafhamu abadan,
wa bitvaayanu be vuyuunkum laakin maa bitshuufu abadan.
²⁷Valashaan galb ash shavb da biga gawwi, wa iDneehum tugaal
vashaan yasmavu,
wa gafalu vuyuunum
vashaan maa yashuufu be vuyuunum,
wa laa yasmavu be idneehum,

AVMAAL 28:27

wa laa yafhamu be guluubum,
wa laa yarjavu wa bashfiihum.

²⁸Fishaan kida, ana daayirkum tavrifu xalaaS Allaah da kaan murassal le_l umam, wa hum biyasmavu." ²⁹Wa lamma gaal da, al Yahuud maragu, wa hum itkallamu katiir mava bavD.

³⁰Wa Buulus gavad sanateen kullu fi beet hu ajjaru le nafsu. Wa kaan bigbal kullu_l bidxulu leehu. ³¹Wa kaan bibashshir be malakuut Allaah, wa bivallim al bixuSS be_r Rabb Yasuuv al MasiiH biduun xooF, wa maa fih waaHid yamnavu.